

UNDERVISNINGSTRATEGIER
SOM FRÄMJAR ELEVERS
LÄSFÖRSTÅELSE
I ÅRSKURS F-3
- EN KUNSKAPSÖVERSIKT

Grundnivå

Pedagogiskt arbete

Ida Andersson

Patricia Flyborg Tidqvist

2024-LÄR1-3-G26

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs F-3 – LAGF3

Svensk titel: Undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse i årskurs F-3.

Engelsk titel: Teaching strategies that promote pupils reading comprehension in grades F-3.

Utgivningsår: 2024

Författare: Ida Andersson och Patricia Flyborg Tidqvist

Handledare: Jörgen Frostlund

Examinator: Nuhi Bajqinca

Nyckelord: Undervisningsstrategier och läsförståelse

Sammanfattning

Läsförståelse innebär att förstå det lästa samt förmåga att kunna skapa mening om det lästa, vilket är av betydelse för att ta till sig kunskap, information och texters olika kontext. Undersökningar visar att svenska elevers läsförståelse har försämrats under 2000-talet. Därmed behöver lärare mer kunskap om undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse. Syftet med denna studie är att undersöka vad som kännetecknar forskning om vilka undervisningsstrategier som lärare använder för att främja elevers läsförståelse i grundskolans årskurser F-3. Studien har utgått från frågeställningarna ”vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?”, ”vilka metoder och teorier har använts i tidigare forskning?”, ”vilka är de viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen?” samt ”vilka forskningsluckor finns i forskningen?”

I studien genomfördes en systematisk litteratursökning som innebär analysering av tidigare artiklar och avhandlingar utifrån syftet som har formulerats. Metoden har inneburit att inkluderingsskriterier och sökord noga har valts ut samt att sökningar gjorts i olika databaser. När sökning av artiklarna gjordes till denna kunskapsöversikt lästes först titlarna på artiklarna, om titeln var intressant lästes abstract samt nyckelord och till sist gjordes valet om artikeln verkade relevant för studien. Därefter har en analys av samtliga fjorton artiklar gjorts utifrån studiens frågeställningar.

Resultatet visar att samtliga strategier hade positiv effekt på elevernas utveckling av läsförståelse. Träning i läsförståelse bidrar till att eleverna generellt förbättrar sin läsförståelse. Studiernas syften kategoriserades i tre teman, hjälpmedel, undervisningsstrategier samt lärarperspektiv. Majoriteten av studierna syftades till att undersöka främjande undervisningsstrategier. De mest framträdande metoderna som har använts i studierna är kvasi-experiment samt att studierna har använt sig av för- och efter tester för att kunna se effekterna av det som undersöks. Åtta av fjorton studier har använt det teoretiska perspektivet positivism, vilket betyder att det är denna vetenskapsteori som majoriteten har använt sig av. De viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen som har analyserats i denna kunskapsöversikt är att undervisningsstrategierna främjar elevernas läsförståelse samt lärarens centrala roll i att modellera olika läsförståelsestrategier.

De forskningsluckor som har identifierats i analysen av dessa fjorton studier är att det finns behov av mer forskning som innefattar ett elevperspektiv, större urval samt att studierna utförs under en längre tidsperiod. Behovet av mer forskning i en svensk kontext är också önskvärt.

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
1.1	Syfte och frågeställning.....	5
2.	Metod.....	5
2.1	Litteratursökning och databaser.....	6
2.2	Urvalsprocess och urvalskriterier.....	6
2.3	Sökmetod och sökprocess.....	7
2.4	Urval av vetenskapliga artiklar.....	9
2.5	Kartläggningmetod.....	10
2.6	Validitet, reliabilitet och etiska överväganden.....	11
3.	Resultat.....	11
3.1	Vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?.....	12
3.1.1	Undervisningshjälpmedel.....	12
3.1.2	Undervisningsstrategier.....	12
3.1.3	Lärarperspektiv.....	13
3.1.4	Sammanfattning.....	13
3.2	Vilka metoder och teorier har använts i tidigare forskning?.....	13
3.2.1	Kvantitativa studier.....	14
3.2.2	Kvalitativa studier.....	15
3.2.3	Mixad metod.....	15
3.2.4	Teorier.....	16
3.2.5	Sammanfattning.....	16
3.3	Viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen.....	17
3.3.1	Undervisningshjälpmedel.....	17
3.3.2	Undervisningsstrategier.....	17
3.3.3	Lärarperspektiv.....	19
3.3.4	Sammanfattning.....	19
4.	Diskussion.....	19
4.1	Resultatdiskussion.....	19
4.2	Styrkor och svagheter.....	20
4.3	Metoddiskussion.....	21
4.4	Vilka forskningsluckor finns det i forskningen?.....	22
4.5	Didaktiska implikationer för läraryrket.....	23
4.6	Behov av ytterligare forskning.....	23
5.	Slutsats.....	24
	Källförteckning.....	25
	Webbsidor.....	26
	Bilagor.....	28

1. Inledning

Studien undersöker vad som kännetecknar forskning om vilka undervisningsstrategier som lärare använder för att främja elevers läsförståelse i grundskolans årskurser F-3. För godtagbara kunskaper i läsförståelse i slutet av årskurs ett ska elever visa på läsförståelse genom att återge och kommentera någon del av innehållet (Skolverket, 2022). Vidare ska elever i slutet av årskurs tre visa grundläggande läsförståelse genom att de kan kommentera och återge delar av ett innehåll samt föra enkla resonemang om textens budskap (Skolverket 2022). På så sätt innebär det att det finns en progression i arbetet med elevers läsförståelse under årskurs 1–3 och att elever sedan i slutet av årskurs tre ska besitta en grundläggande läsförståelse. Läsförståelse innebär att förstå det lästa samt förmåga att kunna skapa mening om det lästa, vilket är av betydelse för att ta till sig kunskap, information och texters olika kontext. Detta förutsätter koncentrerad läsning, att kunna tolka, resonera samt att dra slutsatser under tiden läsningen pågår (Roe, 2020). En god läsförståelse innefattar att både kunna förstå texten som läses samt att kunna tolka den (Westlund, 2014). För att kunna tolka en text behöver elever använda sina tidigare erfarenheter samt förhålla sig till den nya informationen de tar del av för att kunna dra slutsatser. I forskning kring läsning lyfts betydelsen fram av att kunna göra inferenser, vilket innebär att ”läsa mellan raderna”. Läsförståelse innefattar således att också kunna fylla i de tomrum som författaren utgår från att läsaren redan förstår, alltså att kunna förstå det som bokstavigt inte framgår i texten (Westlund, 2014). I det centrala innehållet i läroplanen ska elever få strategier för att förstå och tolka texter. Elever ska också kunna återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter (Skolverket, 2022). På så sätt är det av vikt att undervisningen ger elever möjlighet att utveckla olika läsförståelsestrategier samt att de får tillfälle att öva på att återge innehållet i texter som de har läst. Läsförståelsestrategier innebär de mentala aktiviteter som läsaren väljer att tillämpa under läsning för att kunna tillägna sig och fördjupa sig i texten (Bråten, 2007). Vidare definierar Westlund (2014) strategier som hjälpmedel och mentala verktyg som läsaren använder sig av för att närma sig olika sorters texter.

I PISAS undersökning från 2018 (Skolverket, 2023) framgår det att elever i Sverige som når en grundläggande nivå i läsförståelse har sjunkit under 2000-talet. I PISA-undersökningen från 2018 var det 18 procent som inte uppnådde grundläggande nivå jämfört med 2022 då 24 procent inte uppnådde grundläggande nivå. I enlighet med PISA bör elever utveckla strategier för att förstå, tolka samt reflektera över innehåll i texter för att kunna delta i samhället och åstadkomma sina egna ambitioner i livet (Skolverket, 2023). I dagens informationsrika samhälle är det väsentligt att ha en god läsförståelseförmåga för att kunna ta till sig all den information som vi dagligen möter. Sedan den första PISA-undersökningen 2000 har antalet elever som inte uppnått grundläggande nivå ökat med nästan dubbelt så mycket, då det var 13 procent som inte uppnådde det här (Skolverket, 2023). Utifrån en undersökning som PIRLS (Skolverket, 2023) har genomfört har även antalet elever på låg nivå ökat sedan 2016 med nästan dubbelt, medan elever på mellan och avanceradnivå är oförändrad. Därav har forskningsområdet samhällsrelevans. I ett regeringsbeslut från 2013 gällande uppdrag om fortbildning i läs- och skrivutveckling så hänvisar utbildningsdepartementet bland annat till PIRLS undersökning (Utbildningsdepartementet, 2013) som ett underlag för regeringens beslut till att ge Skolverket i uppdrag att genomföra det så kallade ”läslyftet”. Undersökningen som genomfördes 2009 visade att svenska elevers läsförståelse har försämrats under 2000-talet. Därmed menar den dåvarande regeringen att lärare behöver kunskap om fler metoder för att främja elevers läs- och skrivutveckling. Vidare syftar dessa insatser till att ge lärarna vetenskapliga metoder och beprövade arbetssätt för att utveckla elevers läs- och skrivförmåga. Insatserna ska bland annat

fokusera på olika lässtrategier som stödjer elevers läsförståelse och läsförmåga (Utbildningsdepartementet, 2013). Fredriksson och Taube (2012) och SOU (2018:57) beskriver att bland annat att läsning är en basfärdighet och att den har en betydande roll för att elever utvecklar kunskaper i andra ämnen samt en faktor för att lyckas i arbetslivet och vara en del av samhället. Det här beskriver betydelsen av att elever får förutsättningen att utveckla läsförståelse för att även kunna lyckas i andra ämnen. Forskning kring elevers läsning har bland annat fokuserat på lärarens kompetens och medvetenhet kring sin undervisning för att utveckla elever mot en god läsförståelse. Forskningen visar att en medveten pedagogik hjälper läraren att tidigt identifiera elever som riskerar att få läsförståelseproblem längre fram och kan då sätta in tidiga hjälpinsatser (Westlund, 2014).

Utifrån ovan går det att fastställa att elevers läsförståelse har försämrats över tid. Därmed behöver lärare kontinuerligt arbeta med att utveckla elevers läsförståelse. Läsförståelse är komplext och därav är det av betydelse att eleverna får kunskap om olika lässtrategier att tillämpa vid läsning (Roe, 2020). Eckeskog (2015) beskriver läsförståelse som en av lärares främsta utmaning eftersom elever behöver förstå vad de läser. Läraren är den viktigaste resursen för att elever utvecklar läsförståelsestrategier. Därav är det avgörande att lärare använder undervisningsstrategier som är genomtänkta för att främja elevers läsförståelse. Det krävs kontinuerlig undervisning för att elever ska utveckla effektiva lässtrategier som främjar deras läsförståelse. Undervisningen bör omfatta olika typer av texter, syften och medier (Eckeskog, 2015). Vi har valt att göra en kunskapsöversikt om detta för att berika våra egna kunskaper och genom det kunna bedriva undervisning som gör att eleverna uppfyller de kriterier som krävs för godtagbara kunskaper i årskurs 3. Eckeskog (2015) beskriver att lärare inte alltid har grundläggande ämnesdidaktiska kunskaper om läsförståelse men att de förväntas veta vad som ska undervisas och varför. Det här kan vara en orsak till att elever inte utvecklar strategier för att förstå vad de läser och därmed försämrade resultat i läsförståelse.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vad som kännetecknar forskning om vilka undervisningsstrategier som lärare använder för att främja elevers läsförståelse i grundskolans årskurser F-3. För att svara på det övergripande syftet har vi analyserat artiklar utifrån dessa fyra frågeställningar:

- Vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?
- Vilka metoder och teorier har använts i tidigare forskning?
- Vilka är de viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen?
- Vilka forskningsluckor finns i forskningen?

2. Metod

I studien genomfördes en systematisk litteratursökning som innebär analysering av tidigare artiklar och avhandlingar utifrån syftet som har formulerats. Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver att systematiska litteraturstudier konkret visar metoderna som asanvänds och de syftar till att inkludera allt åtkomligt material som är lämpligt för ämnet. I denna del av kunskapsöversikten redogörs hur sökning och inhämtning av material har gått till för studien. Inledningsvis förklaras litteratursökningen och vilka olika databaser som har använts för inhämtning av material. Därefter beskrivs urvalsprocessen och urvalskriterier utifrån de sex steg som Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver. Sedan

redogörs sökmetod, sökprocess samt vilka sökord som har använts. Därefter presenteras vilka artiklar som valts till studien. Till sist förklaras kartläggningsmetoden.

2.1 Litteratursökning och databaser

Litteratursökning kan göras manuellt eller sökning via databas, antingen självständigt eller med hjälp av bibliotekarie (Eriksson-Barajas, Forsberg & Wengström 2013). I denna kunskapsöversikt har både självständiga sökningar via olika databaser genomförts, samt manuella från referenslistor där studiernas syfte var undervisningsstrategier som främjar läsförståelse. Utifrån valt ämne och syfte utformades relevanta sökord som sedan användes under sökningarna. Genom det här hittades lämpliga vetenskapliga artiklar som kunde användas för att svara på syfte och frågeställningar. Senare lästes artiklarna utifrån abstract, metod och resultat för att utvärdera dess relevans.

Databaserna som använts är DiVA och ERIC EBSCOhost*. Primo har även använts som är ett verktyg i Högskolan Borås för sökning av elektroniska och tryckta material (Högskolan i Borås, 2023). DiVA, *Digitala Vetenskapliga Arkivet*, är en svensk databas där det är öppen åtkomst till materialet. ERIC, *Educational Resources Information Center*, är en bred databas som omfattar pedagogik och psykologi, där artiklarna främst är skrivna på engelska.

2.2 Urvalsprocess och urvalskriterier

Urvalsprocessen har utgått från de sex stegen i en urvalsprocess som Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver. Steg ett innebär att bestämma intresseområde och sökord, dessa går att utläsa under rubrik 2.3 *sökmetod och sökprocess* (se tabell 2). Steg två innebär att utse kriterier för de artiklar som ska användas, vi har valt forskning som fokuserat på lågstadiet under tidsperioden 2014–2024 samt artiklar skrivna på engelska eller nordiska språk. Urvalskriterierna som sökningarna har utgått från kan läsas i tabellen nedan (se tabell 1). I steg tre och fyra genomförs sökning i relevanta databaser, de som vi använt oss av är DiVA, Primo och Eric EBSCOhost*. Steg fem innebär att göra ett första urval av relevanta artiklar genom att läsa titel och abstract, utifrån detta valdes sjutton artiklar. I steg sex görs djupdykning i artiklarna och därefter övervägs om de är lämpliga eller inte. I det här steget valdes tre artiklar bort eftersom de inte var relevanta för denna kunskapsöversikt när deras metod och resultat lästes.

Tabell 1: Urvalskriterier för litteratursökning: inkluderingskriterier och exkluderingskriterier.

Inkluderingskriterier	Exkluderingskriterier
Peer Review.	Inte Peer Review.
Vetenskapliga artiklar inom tidsperioden 2014–2024.	Vetenskapliga artiklar som publicerades innan 2014.
Vetenskapliga artiklar skrivna på nordiskt språk eller engelska.	Vetenskapliga artiklar skrivna på andra språk än nordiskt och engelska.
Fulltext.	Inte fulltext.

Vetenskapliga artiklar som behandlar arbete inom grundskola F-3.	Vetenskapliga artiklar som inte behandlar arbete inom grundskola F-3.
Vetenskapliga artiklar som innefattar undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse.	Alla utomstående vetenskapliga artiklar som inte innefattar undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse.

Det första inkluderingskriteriet är *Peer Review*, vilket innebär att artikeln är kritisk granskad av forskare och kategoriseras som vetenskaplig forskning. Inkluderingskriteriet *vetenskapliga artiklar inom tidsperioden 2014–2024* valdes för att begränsa inom en 10 årsperiod. Vi är väl medvetna om att det kan finnas relevant forskning som är äldre än 2014. Däremot ska lärare vara uppdaterade på ny forskning och därmed gjordes valet att begränsa till 10 år för att kunna fokusera på relativt ny forskning. Bland annat så har digitaliseringen blivit allt större under senare år och är därmed ett relevant perspektiv att belysa. Inkluderingskriteriet *vetenskapliga artiklar skrivna på nordiskt språk eller engelska* valdes då vi ville inkludera hela Norden men även internationella artiklar. *Fulltext* är ett inkluderingskriterium för att få tillgång till fullständiga forskningsartiklar. Inkluderingskriteriet *vetenskapliga artiklar som behandlar arbete inom grundskolan F-3* är valt eftersom vi kommer bli behöriga för arbete från förskoleklass upp till årskurs tre. Därav är det relevant för oss att bredda våra kunskaper kring läsförståelse i de årskurserna. Utifrån studiens syfte valdes inkluderingskriteriet *vetenskapliga artiklar som innefattar undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse* eftersom det är väsentligt för just denna studie.

2.3 Sökmetod och sökprocess

I en databassökning används enstaka ord eller ordkombinationer för att söka fram vetenskapliga artiklar (Eriksson-Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Sökorden kan kombineras med hjälp av de så kallade booleska operatorerna “AND”, “OR” och “NOT” (Eriksson-Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Dessa används för att antingen bredda, ge ett snävare resultat eller begränsa sökningen. I denna studie har “OCH” samt ”AND” använts för att få ett snävare resultat av sökningarna.

Sökprocessen utgick från urvalskriterierna *Peer Review*, tidskriftsartiklar, avhandlingar, fulltext, åldersspann mellan 2014–2024 samt att de var skrivna på engelska eller nordiskt språk. Sökningen började på DiVA där sökordet ”Läsförståelse” användes eftersom det är ett relevant ord utifrån studiens syfte. Detta gav 10 träffar, varav en artikel valdes ut. Därefter användes sökordet ”Läsförståelse” i Primo som gav 42 träffar, dock valdes ingen artikel i sökningen då de inte var relevanta för vår kunskapsöversikt utifrån våra inkluderingskriterier. Dels behandlade många artiklar bedömning av läsförståelse, samt att det var fel målgrupp. För att få fram artiklar som motsvarar vår målgrupp valde vi att avgränsa sökningen genom att använda sökorden ”Reading literacy OCH Primary school”. I denna sökning hitta vi en artikel som vi inte kunde få upp i fulltext och använde oss därför av författarnas namn som sökord (Fälth, Linda OCH Ingvar, Martin). Vi valde även i stället att använda oss av engelska sökord då de svenska sökorden gav begränsat med träffar. Denna sökning gav dock inga relevanta artiklar då de berörde skrivundervisning samt att det var fel målgrupp. I ERIC EBSCOhost* gjordes en sökning med sökorden “Reading comprehension AND strategies for success AND elementary school”. Detta gav 32 träffar, av dessa valdes två artiklar ut. Resterande artiklar valdes bort på grund av att de behandlade fel målgrupp. På grund av det begränsade urvalet av relevanta artiklar så utvecklades sökorden. Vi gjorde då flera sökningar i Primo som resulterade i tusentals artiklar. Vi ansåg då att det var för mycket artiklar att arbeta sig igenom och

begränsade sökningen till följande ”Reading strategies AND Reading literacy AND Reading instruction AND Reading comprehension AND primary school AND Sweden”. Denna sökning resulterade i 446 träffar. Av dessa 446 artiklar fann vi fem artiklar som var relevanta för vår kunskapsöversikt. Vi märkte att ju fler artiklar som lästes från första till sista sida, desto mer irrelevanta blev artiklarna. När titlarna lästes var det artiklar som fokuserade på koppling mellan läsförståelse och elever med diagnoser samt andra årskurser, därav valdes dessa bort då denna studie har ett mer generellt perspektiv. Till sist tillämpades sökorden ”reading strategies AND reading comprehension AND primary school AND Europe”. Detta gav 68 träffar, varav fyra artiklar valdes ut. Därefter lästes artiklarna mer ingående och ett urval på en artikel kvarstod. De andra tre artiklar valdes bort på grund av att de bland annat behandlade fel målgrupp.

När sökningar av artiklar gjordes till denna kunskapsöversikt lästes först titlarna på artiklarna, om titeln var intressant lästes abstract samt nyckelord och till sist gjordes valet om artikeln verkade relevant för studien. Detta gav ett urval på tretton vetenskapliga artiklar som sedan läste mer ingående. Då lästes syfte, metod och resultat, på så sätt gjordes ett andra urval av artiklarna som till slut resulterade i tio artiklar. Det som avgjorde att de resterande artiklar inte var lämpliga, var ålder på målgruppen och att de fokuserade på att främja läslust hos elever samt att artiklarnas syften och frågeställningar inte stämde överens med denna kunskapsöversikt. En sammanställning av de sökordskombinationer som har använts vid sökning i de olika databaserna, samt antal träffar och hur många artiklar som kunde användas kan läsas i tabellen nedan (se tabell 2). Utifrån sökningarna var det sammanlagt sex artiklar från Primo, två från DiVA, samt två från ERICEBSCOhost* som var relevanta nog att användas i studien.

Sökningar gjordes även manuellt genom att leta i referenslistor till artiklar som behandlade läsförståelse och undervisningsstrategier. Bland annat har vi letat i referenslistor i artiklar som vi har inkluderat i denna kunskapsöversikt. En manuell sökning kan ske på olika sätt. Det kan ske genom att läsa innehållsförteckningar i tidskrifter, genom att söka efter artiklar på forskares hemsidor och även genom att studera referenslistor i artiklar som berör problemområdet (Eriksson-Barajas, Forsberg & Wengström, 2013). När artiklarna söktes manuellt gjordes det på samma sätt som när artiklarna i de olika databaserna valdes ut. Först lästes titeln, därefter abstract och syfte/frågeställningar. Första urvalet bestod av sju artiklar. Därefter lästes artiklarna mer djupgående genom att titta på syfte, frågeställningar, metod och resultat. Det resulterade i fyra artiklar som valdes att användas i denna kunskapsöversikt. Anledningen till att de resterande tre artiklarna valdes bort var på grund av att de inte var relevanta för denna studie eftersom de inte stämde in med studiens inkluderingskriterier.

Tabell 2: Sammanställning av sökordskombinationer som har använts vid sökning i de olika databaserna, samt antal träffar och hur många artiklar som kunde användas.

Databas	Sökord	Antal träffar	Valda	Relevanta
DiVA	Läsförståelse	10	1	1
Primo	Läsförståelse	42	0	0
DiVA	Reading literacy OCH Primary school	14	0	0
DiVA	Fälth, Linda OCH Ingvar, Martin	1	1	1
ERIC EBSCOhost*	Reading comprehension AND strategies for success AND elementary school	32	2	2

Primo	reading strategies AND reading literacy AND reading instruction AND reading comprehension AND primary school AND Sweden	446	5	5
Primo	reading strategies AND reading comprehension AND primary school AND Europe	68	4	1

2.4 Urval av vetenskapliga artiklar

Tabellen (se tabell 3) nedan är en sammanställning av de 14 artiklar som till sist valdes utifrån urvalskriterier och sökord. Det som går att utläsas i tabellen är vilken databas som artikeln är hämtad från eller om den är manuellt hämtad, författare, årtal, artikelns namn, vilket språk som artikeln är skriven på samt metod. Valet av vetenskapliga artiklar har skett noggrant då det varit relevant att hitta studier som besvarar denna studies syfte. Därav har aspekter som främjar elevers läsförståelse varit utgångspunkt vid analyseringen av artiklarna. De vetenskapliga artiklarna har läst tillsammans för att vara säkra på att de tolkats på rätt sätt. Genom det här anses urvalet vara relevant för vår studie eftersom det bidrar med en aktuell kunskapsbild av området.

Tabell 3: Sammanställning av de utvalda artiklarna.

Databas	Författare	Årtal	Artikelns namn	Språk	Metod
DiVA	Walldén, R.	2019	Genrekunskaper som ett led i läsförståelsearbetet: textsamtal i årskurs 1 och 6	Svenska	Kvalitativ
Primo	Sandberg, G. & Norling, M.	2020	Teachers' Perspectives on Promoting Reading and Writing for Pupils with Various Linguistic Backgrounds in Grade 1 of Primary School	Engelska	Kvalitativ
Primo	Fälth, L. Brkovic, I. Kerestes, G. Svensson, I. Hjelmquist, E. & Tjus, T.	2023	The Effects of a Multimodal Intervention on the Reading Skills of Struggling Students: An Exploration Across Countries	Engelska	Kvantitativ
Primo	Hermansson, C. & Olin- Scheller, C.	2023	Across Textual Landscapes: The Role of Affect During Digital Reading Encounters	Engelska	Kvalitativ
DiVA	Gustafson, S., Nordström, T., Andersson, U., B. Fälth, L. & Ingvar, M.	2019	Effects of a Formative Assessment System on early reading development	Engelska	Kvantitativ
Primo	Fälth, L., Selenius, H. & Egerhag, H.	2023	A cross-sectional study on reading among young L1 and L2 students in Sweden	Engelska	Kvantitativ
Eric EBSCOhost*	Ness, M.	2014	Helping elementary teachers to think aloud	Engelska	Kvalitativ

Primo	Gutiérrez-Braojos, C., Fernández, S. R., Salmerón-Vílchez, Pu. & Estudios Sobre E.	2014	How Can Reading Comprehension Strategies and Recall Be Improved in Elementary School Students?	Engelska	Kvantitativ
Eric EBSCOhost*	Jackson, V.	2016	Applying the Think-Aloud Strategy to Improve Reading Comprehension of Science Content	Engelska	Kvantitativ
Primo	Cetin, H. & Ulusoy, M.	2022	The effect of augmented reality-based reading environments on retelling skills: Formative experiment.	Engelska	Kvantitativ och kvalitativ
Manuell	Reichenberg, M. & Emanuelsson, B-M.	2014	Elever i årskurs 3 läser och samtalar om texter: En interventionsstudie	Svenska	Kvantitativ
Manuell	De Koning, B. B., Bos, L. T., Wassenburg, S. I., & van der Schoot, M.	2017	Effects of a Reading Strategy Training Aimed at Improving Mental Simulation in Primary School Children	Engelska	Kvantitativ
Manuell	Dyssegaard, C. B., de Hemmer Egeberg, J. & Steenberg, K. T.	2014	Læseforståelse og faglige læsekompetencer	Danska	Kvalitativ
Manuell	DeWeese, M.	2018	Strategy group differentiation: The effect on literacy development on accuracy, fluency, and comprehension	Engelska	Kvantitativ

2.5 Kartläggningsmetod

Utifrån antalet träffar av vetenskapliga artiklar, lästes först titlarna på artiklarna, om titeln var intressant, lästes abstract samt nyckelord och därefter gjordes valet om artikeln verkade relevant för vår studie. Sedan lästes artiklarna mer ingående, då lästes syfte, metod, urval samt resultat och ett andra urval av artiklarna gjordes. Till slut var det fjorton artiklar som analyserades mer djupgående för att skapa en övergripande uppfattning av studierna. I analysen sammanställdes relevant information från de artiklar som ligger till grund för denna kunskapsöversikt. Nyckelord, syften och formuleringar som var framträdande aspekter utifrån vårt syfte kodades vid bearbetning av materialet. Färgkodning är ett analytiskt verktyg som Nilholm (2017) beskriver. När vi läste artiklarna använde vi oss av färgkodning som hjälp för att kategorisera gemensamma nämnare i texterna. På så sätt växte sedan kategorierna undervisningshjälpmedel, lärarperspektiv och undervisningsstrategier fram. De strategier som var framträdande i artiklarna kodades i tre olika färger, grön, blå och rosa. Undervisningshjälpmedel kodades i grönt, undervisningsstrategier i blått och lärarperspektiv i rosa.

Till sist skrevs en sammanfattning av varje artikels syfte, metod, urval och resultat, det här kan läsas under rubrik 3. *Resultat*. Resultatet är upplagt utifrån denna studies frågeställningar. Frågeställningen ”vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?” presenteras under rubrik 3.1. Under rubrik 3.2 beskrivs frågeställningen ”vilka metoder och teorier har de

använts i forskning?”. Frågeställningen ”vilka är de viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen?” presenteras under rubrik 3.2. Den sista frågeställningen ”vilka forskningsluckor finns i forskningen?” diskuteras under rubrik 4. *Diskussion*.

2.6 Validitet, reliabilitet och etiska överväganden

Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver att reliabilitet innebär att mätmetoden vid upprepad mätning ger samma resultat. Det innebär med andra ord att om någon skulle genomföra en liknande studie så ska de få liknande resultat som vi presenterar i vårt arbete. För att vårt arbete ska uppfylla reliabilitet så har vi formulerat relevanta sökord och inkluderingskriterier för att avgränsa och få fram relevanta artiklar som behandlar läsförståelsestrategier i lågstadiets F-3. Vidare har vi även gjort samma sökning på varsin dator vad gäller sökord och avgränsningar för att säkerhetsställa att vi får samma resultat.

Validitet beskrivs som förmågan att mäta det som är avsett att mätas (Eriksson-Barajas, Forsberg & Wengström, 2013). I denna kunskapsöversikt innebär validitet om de frågeställningarna som har formulerats har blivit besvarade som de säger att de ska göras. Kunskapsöversiktens syfte och frågeställningar har besvarats genom de fjorton artiklarna som valdes ut med hjälp av de olika kriterierna. Inkludering och exkluderingskriterierna var även väl valda för att få fram pålitliga och trovärdiga studier. Utifrån det har frågeställningarna kunnat bevarats och därmed bidrar det till att studien har en hög validitet. Vår metod och dess olika steg i processen beskrivs i sin helhet vilket bidrar till studiens transparens och trovärdighet.

Innan vi påbörjade den systematiska litteratursökningen så var vi tvungna att göra etiska överväganden. Dessa överväganden ligger till grund för hur artiklarna har granskats. Vi har då i sökprocessen granskat artiklarna utifrån våra urvalskriterier, frågeställningar och relevans till vårt syfte. I kartläggningsprocessen så tog vi ett etiskt beslut att exkludera tre artiklar som till en början verkade relevanta. Det här gjordes efter att vi läst syfte, frågeställningar, metod och resultat. Nordiska språk och engelska var två av våra urvalskriterier som vi använde oss av i sökprocessen. Svenska, engelska och norska är språk som vi behärskar, varav svenska är vårt modersmål. Däremot är det danska och finska språket som vi inte behärskar på samma sätt. Oavsett om vi behärskar språken så har vi i vår analysering av vetenskapliga texter fått ta hjälp av översättningsverktyg för att säkerhetsställa att vi förstått och tolkat rätt.

3. Resultat

I detta avsnitt kommer artiklarnas syfte, frågeställningar, metoder samt slutsatser och resultat besvaras utifrån denna studies frågeställningar. Under rubrik 3.1 presenteras vilka syften och frågeställningar som ställs i tidigare forskning. Artiklarnas syfte och frågeställningar presenteras utifrån tre kategorier som har utformats med utgångspunkt i syftenas framträdande teman, dessa är undervisningshjälpmedel, undervisningsstrategier och lärarperspektiv. Under rubrik 3.2 beskrivs vilka metoder och urval de har använt sig av i tidigare forskning. Artiklarna presenteras utifrån fyra underrubriker där de kvantitativa, kvalitativa samt studier som använt båda metoderna redogörs var för sig samt slutsatser som gjorts utifrån likheter och skillnader i artiklarnas metod och urval. Under rubrik 3.3 beskrivs vilka de viktigaste slutsatserna och resultaten är i forskningen. Artiklarnas resultat presenteras utifrån de tre kategorierna undervisningshjälpmedel, undervisningsstrategier och lärarperspektiv.

3.1 Vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?

3.1.1 Undervisningshjälpmedel

Fyra av artiklarna har som syfte att undersöka effekten av elevers läsutveckling med hjälp av olika hjälpmedel. Gustafson et als. (2019) studie syftar till att undersöka och bedöma effekten av att delta i Legilexi's pilotår för läsutveckling. Legilexi hjälper lärare att anpassa undervisningen utifrån elevers läsfärdigheter och behov, samt få syn på elever som är i behov av extra stöd. Studiens frågeställning är att undersöka om det finns en skillnad på elevernas resultat mellan experimentgruppen och kontrollgruppen. Fälth et als. (2023) artikel syftar till att undersöka effekterna av ett multimodalt program som är designat för att träna läsutveckling hos elever med lässvårigheter. Studiens frågeställning är om träningsmetoden kommer att ha en positiv effekt på elevers läsutveckling i två olika länder med olika skolsystem samt olika ortografier/skriftspråk. Cetin och Ulusoys (2022) studie syftar till att förbättra förmågan för muntligt återberättande hos elever i tredje klass i grundskolan genom att använda läsmiljöer baserade på förstärkt verklighet. Studien använder sex frågor från tidigare forskare som ska hjälpa forskare att förverkliga ett pedagogiskt mål. Dessa är: "vad är det pedagogiska målet med experimentet och vilken pedagogisk teori fastställer dess värde?", "vad är en instruktions insats som har potential att uppnå det identifierade pedagogiska målet?", "när interventionen implementeras, vilka faktorer förstärker eller hämmar dess effektivitet att nå det pedagogiska målet?", "hur kan interventionen och dess genomförande modifieras för att mer effektivt uppnå det pedagogiska målet?", "vilka oväntade positiva eller negativa effekter ger interventionen?" samt "har undervisningsmiljön förändrats till följd av insatsen?". Till skillnad från ovanstående syftar Hermansson och Olin-Schellers (2023) studie till att utöka kunskap kring processer för att uppleva litterära digitala texter som utspelas och produceras i ett svenskt klassrum där läraren och eleverna möter digitala berättande texter. Utifrån studiens frågeställning vill de också undersöka vilken effekt elektroniska böcker har på läsundervisningen i klassrummet, samt hur de digitala enheterna förhåller sig till olika aspekter av läsundervisningen.

3.1.2 Undervisningsstrategier

Åtta artiklar hade som syfte att undersöka huruvida olika undervisningsstrategier främjar elevers läsförståelse samt vilken effekt de har på elevers läsförståelse. Gutiérrez-Braojos et als. (2014) artikel syftar till att analysera om elever i första klass som undervisades med en direktinstruktionsmetod förbättrade sin användning av läsförståelsestrategier samt deras förmåga att återberätta en text. Vidare har Reichenberg och Emanuelssons (2014) som syfte att utvärdera metoderna Reciprocal Teaching (RT) och Questioning the Author (QtA) för läsförståelse. Jacksons (2016) studie syftade till att avgöra om användningen av strategin för att tänka högt skulle förbättra den utvärderande naturvetenskapliga förståelsen hos elever på lågstadiet. Studiens frågeställningar var "Vad är effekten av att implementera strategin för att tänka högt på den utvärderande vetenskapliga förståelsen av elever i första klass som identifieras som skicklig läsare?", "Vilken är utvecklingstakten för användningen av att tänka högt hos elever i första klass?" samt "Vilka tänk-högt-strategier används oftast av elever i första klass?". DeWeeses (2018) studie syftar till att avgöra om en "strategigruppsdifferentiering" har en effekt på elevers akademiska prestationer när det kommer till noggrannhet, flyt och förståelse. Eleverna har blivit indelade i olika grupper utefter resultatet på deras förkunskapstest och sedan har forskarna utvärderat om dessa grupperingar har främjat bland annat elevernas läsförståelse. Vidare har De Koning et al. (2017) studie som syfte att undersöka effektiviteten av en mental simuleringsträning för att förbättra läsförståelse hos elever. De Koning et al. (2017) utgår i sin studie från om det är möjligt att lära barn mentala simuleringsfärdigheter. Om

det här är fallet, i vilken utsträckning har dessa ett samband med en förbättrad läsförståelse?

Dyssegaard, De Hemmer Egeberg och Steenbergs (2014) studie syftar till att samla in och systematisera redan befintlig forskningsinformerad kunskap om vilka specifika metoder och insatser som har en positiv effekt på elevers läsförmåga. Deras studie utgick från frågeställningen ”vilka metoder och insatser har effekt på, eller har inverkan på, elevers professionella läsförmåga (läskunnighet) och språkkunskaper?”. Walldéns (2019) studie syftar till att utforska hur klassrumskommunikation kring skriftliga genrer kan främja bruket av lässtrategier. Författaren har utgått från två frågeställningar som är ”Vilka kopplingar, om några, kan ses mellan genrekunskaper och frågeställande, summerande, klargörande, värderande och förutsägande lässtrategier när lärare undervisar i skriftliga genre?” samt ”Vilka egenskaper hos narrativa och diskuterande texter kan vara fruktbara att uppmärksamma för att främja bruket av lässtrategier?”. Till sist syftar Fälth, Selenius och Egerhags (2023) studie till att undersöka hur elever med svenska som förstaspråk samt elever med svenska som andraspråk presterar i screeningtester som mäter ordförråd, avkodning och läsförståelse. Studiens frågeställningar innebär att undersöka ”hur ordförråd och avkodning är relaterade till läsförståelse bland elever med svenska som första- och andraspråk?” Samt ”enligt resultaten på screeningtesterna, vilken andel av eleverna med svenska som första- och andraspråk som behöver särskilt stöd för att utveckla god läsförmåga?”.

3.1.3 Lärarperspektiv

Två av artiklarna innehar ett lärarperspektiv. Sandberg och Norlings (2020) studie syftar till att få en djupare förståelse för hur lärare kan främja elever med olika språklig bakgrunds läsning och skrivning. Studiens frågeställningar är att undersöka vilka förhållningssätt till läs- och skrivundervisning bland elever med olika språkliga bakgrunder kan identifieras i intervjuerna med lärare? Samt hur beskriver lärarna i studien sitt didaktiska arbete med att uppmuntra alla elever att lära sig läsa och skriva svenska eller lära sig svenska som andraspråk? Ness (2014) artikel syftar till att hjälpa både aktiva lärare och lärarstudenter att förstå hur de kan implementera ”tänka-högt” lektioner i sin undervisning.

3.1.4 Sammanfattning

Gustafson et al. (2019), Fälth et al. (2023), Cetin och Ulusoy (2022) samt Hermansson och Olin-Schellers (2023) artiklar syftade till att undersöka effekten av elevers läsutveckling med hjälp av olika hjälpmedel. Dessa hjälpmedel är olika program eller verktyg som kan användas i undervisningen av lärare, dels för att få syn på elever i behov av extra stöd men också digitala verktyg som förstärker berättelsen eller texten. Gutiérrez-Braojo et al. (2014), Reichenberg och Emanuelsson (2014), Jackson (2016), DeWeese (2018), De Koning et al. (2017), Dyssegaard, De Hemmer Egeberg och Steenberg (2014), Fälth, Selenius och Egerhags (2023) samt Walldéns (2019) artiklar syftade till att undersöka huruvida olika undervisningsstrategier främjar elevers läsförståelse samt vilken effekt de har på elevers läsförståelse. Sandberg och Norlings (2020) samt Ness (2014) artiklar innehar ett lärarperspektiv. De syftar till att få djupare förståelse för hur lärare kan främja elevers läsning och skrivning i en heterogen grupp samt hjälpa lärare att förstå hur de kan använda en viss strategi i sin undervisning.

3.2 Vilka metoder och teorier har använts i tidigare forskning?

Antalet artiklar som använts av kvalitativa och kvantitativa metoder är relativt jämnt fördelade i denna kunskapsöversikt. Nedan presenteras de kvantitativa studierna och dess urval under

rubrik 3.2.1 *Kvantitativa studier*, medan de kvalitativa studierna och deras urval presenteras under rubrik 3.2.2 *Kvalitativa studier*. Under rubrik 3.2.3 beskrivs de slutsatser som dragits utifrån likheter och skillnader i artiklarnas metod och urval.

3.2.1 Kvantitativa studier

Åtta studier har använt sig av kvantitativ metod. I Fälth et al. (2023) studie deltar 11 svenska grundskolor med totalt 634 barn, samt fyra kroatiska skolor med totalt 753 elever i årskurs två och tre. Utifrån ett screeningtest som testade ordavkodning, stavning och läsförståelse valdes lågpresterande elever ut för att sedan delta i en interventionsgrupp. Därefter blev dessa elever slumpmässigt indelade i två grupper, varav en grupp fick intervention och den andra gruppen var kontrollgrupp. De använde det multimodala lästräningsprogrammet Omega-IS som är designat för att träna elevers läsning. Gustafsons et al. (2019) studie innefattar 21 skolor varav 511 elever i årskurs ett i Sverige. Lärarna genomförde tester som mäter elevernas ordavkodning, fonologiska medvetenhet, språkförståelse och läsförståelse, detta på sin ordinarie undervisningsgrupp. Dessa tester genomfördes tre gånger. Efter det första testet fick lärarna en sammanställning av elevernas resultat. Testresultaten användes sedan som ett formativt verktyg för att vägleda läraren i sin kommande undervisning. Det formativa bedömningsverktyget gav sedan förslag på fokusområden för varje enskild elev baserat på elevens resultat på de olika testerna. I Fälth, Selenius och Egerhags (2023) studie har antingen klassläraren eller speciallärare genomfört tester som testar avkodning, ordförråd, läsförståelse av en kort text för årskurs ett och läsförståelse av en längre text för årskurs två och tre. Dessa testresultat har sedan förts in i LegiLexis databas. Urvalet består av 46 714 elever i Sverige, varav 9218 i årskurs ett, 18 975 i årskurs två och 18 521 i årskurs tre. Eleverna följde antingen läroplanen för svenska som första eller som andraspråk. Procentuell andel från varje klass som har svenska som andraspråk är följande: 15,1 % i årskurs ett, 14,7 % i årskurs två samt 16 % i årskurs tre. Forskarna har sedan analyserat resultaten med *IBM SPSS Statistics, version 27*. Jämförelserna på provresultaten mellan elever med och utan svenska som andraspråk undersöktes med *ANOVA* och *chi2*, samt analyserades sambanden mellan variablerna med hjälp av *Pearsons*.

Guriérrez-Braojos, Fernández och Salmerón-Vílchez (2014) genomförde en studie av kvasi-experimentell design där elever blivit uppdelade i en kontrollgrupp och en experimentgrupp där de har genomfört ett före- och efter test. Syftet är att undersöka om en explicit undervisning främjar elevers användande av läsförståelsestrategier. Studien genomfördes på 48 grundskoleelever i åldrarna 6–8 år i Spanien. Av dessa 48 elever var 57,8 % flickor och 42,2 % var pojkar. I De Koning et als. (2017) studie deltar 126 tredje- och fjärdeklassare från fem olika grundskolor i Nederländerna. Forskarna har använt sig av en kontrollgruppsdesign där 75 barn deltog i träningsgruppen och 51 barn deltog i kontrollgruppen. Eleverna i kontrollgruppen fortsatte med sin ordinarie undervisning som leddes av deras lärare medan träningsgruppen fick 30-minuters lektioner i mental simulering två gånger per vecka under fyra veckor. Lektionerna kring mental simulering syftade till att lära barn varför mental simulering av textinnehåll är viktigt och hur eleverna kan göra det här. I Reichenberg och Emanuelssons (2014) studie deltog 71 elever från fyra klasser i årskurs tre i Sverige. De var från två olika skolor i västra Sverige. Deltagarna var 39 pojkar och 32 flickor. Det var också fyra kvinnliga lärare som var mellan 42–59 år. Eleverna som deltog hade i årskurs ett deltagit i ett screeningtest som är studiens för-test. Studiens metod består av tre steg, där steg ett innefattar två deltest som handlar om avkodning, steg två innefattar läsinterventionen där eleverna deltog i 32 textsamtal i grupp, samt steg tre där eleverna fick göra ett eftertest. Det skedde fyra gånger i veckan under sammanlagt åtta veckor. Hälften av eleverna fick träna efter strategin Reciprocal teaching och den andra hälften fick träna efter strategin Questioning the Author. DeWeese (2018) har i sin studie använt sig av

en kvantitativ forskningsansats för att undersöka om strategigruppsdifferentiering har någon effekt på elevernas läskunnighet. Vidare har forskaren använt sig av ett för- och eftertest samt inspelningar och fältanteckningar. Studien har genomförts på 17 elever från en klass i årskurs ett i USA. Jackson (2016) har i sin studie använt sig av en kvantitativ forskningsansats för att undersöka om elevernas förståelse för naturvetenskapliga texter förbättras med hjälp av att tänka högt-strategier. Deltagarna var 48 elever i årskurs ett i USA. Detta har sedan gjorts i form av en kvasi-experimentell forskningsdesign. Det innebär att den ena gruppen var kontrollgrupp och dessa elever fick naturvetenskaplig undervisning utan strategin att tänka högt, medan en grupp var experimentgrupp och fick undervisning med strategin att tänka högt. Därefter har forskarna använt sig av för- och efter tester för att kunna upptäcka skillnader mellan de två grupperna.

3.2.2 Kvalitativa studier

Fem artiklar har använt kvalitativ metod. I Walldéns (2019) studie deltog en lärare från årskurs ett i Sverige. Samtal i helklass om texter observerades i totalt 44 timmar samtidigt som ljudinspelning skedde. Fokuset på det insamlade materialet låg på lärarnas sätt att leda samtalen. Sandberg och Norlings (2020) studie innefattar sju lärare från förskoleklass upp till årskurs tre i Sverige. Lärarna var från tre olika skolor i olika socioekonomiska områden i en svensk kommun. Materialet samlades in genom fokusgruppsintervjuer som varade i 90 minuter, samtidigt som de spelades in. Under intervjuerna var en av forskarna en moderator, dennes roll var att leda och underlätta diskussionen och se till att alla punkter kom med, samt se till att alla deltagare fick komma till tals. Under intervjuerna deltog ytterligare en av forskarna passivt och förde anteckningar. Inspelelingarna överfördes sedan till filer på en dator och anonymiserades, till sist gjordes en innehållsanalys. Fokuset under intervjuerna låg på hur lärarna beskrev sitt arbete med att gynna främjande läs- och skrivinlärnings åtgärder i årskurs ett där allt fler elever inte har svenska som modersmål.

I Hermansson och Olin-Schellers (2023) studie deltog tre förskoleklasser från två olika skolor i södra Sverige. Denna studie byggde på en etnografisk metod där materialet också samlades in genom intervjuer, fast i det här fallet med elever. Inhämtning av material skedde även med videoinspelning och fältanteckningar. Dokumentationen omfattade klassernas läsverksamheter där både individuell och gemensam läsning av digitala berättelser skedde. Oftast läste eleverna den digitala berättelsen tillsammans i par, men ibland lyssnade, läste och diskuterade hela klassen berättelsen tillsammans via en interaktiv whiteboardtavla. I Ness (2014) studie deltog 31 lärarstudenter från USA som under 15 veckor fick läsa artiklar om att "tänka högt", delta i olika aktiviteter och lyssna på föreläsningar kring ämnet. Därefter fick de tillsammans i grupper planera för lektioner som innefattar "tänka högt" för att till sist genomföra dessa lektioner. Dessa lektioner dokumenterades och efter det reflekterar de kring dessa. Dyssegaard et al. (2014) studie har sammanställt 66 tidigare studier. Den systematiska forskningskartläggningen har genomförts utifrån nuvarande praxis vid Dansk Clearinghouse for Educational Research. Programvaran som användes i arbetet var EPPI-Reviewer4 och den är utvecklad speciellt för att arbeta med systematiska översikter och används i syfte att både säkerställa systematik och transparens i processen.

3.2.3 Mixad metod

Till skillnad från de andra tretton artiklarna har Cetin och Ulusoy (2022) studie använt sig av både en kvalitativ och kvantitativ metod. Eleverna gjorde förtest, eftertest samt blev intervjuade av forskarna. Studien pågick under åtta veckor där 88 elever i en årskurs 3 i Siirts centrum deltog. I den kvalitativa delen av forskningen användes en semi strukturerat intervjuformulär

som tagits fram av forskaren. Intervjuerna spelades in och data överfördes till dator, analysen gjordes både kvalitativ och kvantitativ. Kvantitativa data användes för att omvandla resultaten och göra de mätbara.

3.2.4 Teorier

Den teoretiska utgångspunkt som använts till största del bland studiens fjorton artiklar är positivism. Åtta studier har sin utgång i positivism (Fälths et al. 2023; Guriérrez-Braojos et al. 2014; Jackson 2016; De Koning et al. 2017; Reichenberg & Emanuelssons 2014; Jackson 2016; Fälth, Selenius och Egerhags 2023; Gustafson 2019). Typiskt för positivismen är användningen av statistik, bland annat att relatera olika variabler till varandra samt att använda sig av ett formellt, logiskt och matematiskt inspirerat språk (Brinkkjaer & Höyen, 2020). Vidare belyser författarna Brinkkjaer & Höyen (2020) att tester som syftar till att undersöka elevers kunskaper i olika ämnen har tydliga positivistiska drag. I dessa sammanhang reduceras och omvandlas komplexa förhållanden till matematiska tal som sedan går att utläsa och därefter skapa sammanhang. Studierna som har en positivistisk utgångspunkt har använt sig av statistik och tabeller för att mäta strategiernas effekt på elevernas läsförståelse.

Tre studier har använt fenomenologi, dessa är Walldén (2019), Hermansson och Olin-Schellers (2023) samt Sandberg och Norling (2020). Fenomenologin fokuserar på fenomenet i stället för objektiva ting. Inom pedagogiken handlar det om upplevelsen, hur lärare uppfattar miljön runt sig, exempelvis sin undervisning eller verksamheten (Brinkkjaer & Höyen, 2020). Studierna har använt intervjuer och observationer för att de är intresserade av att förstå ett fenomen. Sandberg och Norlings (2020) studie utgår från att få en djupare förståelse för hur lärare kan främja elever med olika språklig bakgrunds läsning och skrivning. I Walldéns (2019) studie tolkas fenomenet klassrumskommunikation kring skriftliga genrens påverkan på elevers användning av lässtrategier. Dyssegaard et als. (2014) studie har använt sig av hermeneutik. Ordet hermeneutik betyder att tolka, förklara och översätta. Det som tolkas är det människan ser som meningsfullt (Brinkkjaer & Höyen, 2020). Författarna beskriver hermeneutik där ting är skapade av en mening, det vill säga att det finns en tanke bakom varför det är skapat. I Dyssegaard et als. (2014) studie är syftet att samla in data om specifika metoder och insatser som har positiv effekt på elevers läsförmåga. Tanken bakom varför dessa metoder och insatser är skapade är för att främja elevers läsutveckling. DeWeese (2018) samt Cetin och Ulusoy (2022) studier har aktionsforskning som teoretiskt perspektiv. Aktionsforskning innebär att forskarna eftersträvar en förändring tillsammans med deltagarna (Brinkkjaer & Höyen 2020). I DeWeese (2018) samt Cetin och Ulusoy (2022) studier var förändringens syfte att förbättra läskunnigheten hos elever eller elevers förmåga att muntligt återberätta. I Ness (2014) studie framgår det att forskaren har utgått från ”Grounded Theory” (GT). Grounded Theory innebär att forskaren har ett forskningsområde men däremot ingen bestämd forskningsfråga. I stället handlar Grounded Theory om att utforska det som är betydelsefullt, alternativt vad som är problemet för de involverade och hur de hanterar det (Sandgren, 2023).

3.2.5 Sammanfattning

Walldén (2019) samt Sandberg och Norling (2020) utgår från ett lärarperspektiv då fokuset låg på hur lärares sätt att leda samtal samt hur de beskrev sitt arbete med åtgärder som främjar elevers lärande. Ness (2014) studie skiljer sig från dessa två då det utgår istället utgår från lärarstudenter som får genomföra och reflektera kring lektioner. Fälths et al. (2023), Guriérrez-Braojos et al. (2014), Jackson (2016) samt De Koning et al. (2017) har samtliga fokuserat på att undersöka effekterna av en viss strategi. Genom att göra det har studierna använt sig av en kvasi-experimentell design för att kunna se de eventuella effekterna. Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver att kvasi-experimentell design kännetecknas av en intervention av något slag, där jämförelse sker mellan olika grupper. I studierna Reichenberg

och Emanuelssons (2014), Jackson (2016) samt DeWeese (2018) har de använt sig av för- och eftertest för att utvärdera om en viss strategi har någon effekt på elevernas läskunnighet. Dyssegaard et als. (2014) studie skiljer sig från de andra genom att de har sammanställt 66 tidigare studier i stället för att genomföra undersökning ute i verksamhet.

Åtta av fjorton studier har använt forskningsdesignen positivism, vilket betyder att det är denna vetenskapsteori som majoriteten har använt sig av. Dessa sju studier har en kvantitativ metod. Typiskt för positivismen är användning av statistik, bland annat att relatera olika variabler till varandra samt att använda sig av ett formellt, logiskt och matematiskt inspirerat språk (Brinkkjaer & Höyen, 2020). Tre av studierna har använt fenomenologi och samtliga har en kvalitativ metod. Två studier har utgått från aktionsforskning. En av dessa studier har kvantitativ metod, medan den andra har både kvalitativ och kvantitativ metod. En studie har använt hermeneutik och har en kvalitativ metod. Till sist har en studie utgått från grounded theory och har också en kvalitativ metod.

3.3 Viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen

3.3.1 Undervisningshjälpmedel

Tre artiklar beskriver olika verktyg och program som lärare kan använda i undervisningen. Samtliga har visat en positiv utveckling för elevernas läsutveckling. Gustafson et als. (2019) studie visade att eleverna som deltog i det formativa bedömningsverktyget LegiLexi's projekt visade positiva resultat på deras läsfärdigheter jämfört med kontrollgruppen. Resultatet visade speciellt en skillnad på ordläsning och läsförståelse när för och efter-test jämfördes. Resultaten i Fälth et als. (2023) studie visade att det multimodala lästräningsprogrammet Omega-IS som användes i interventionen hade positiva effekter på lågpresterande elevers läsutveckling när det gällde avkodning, stavning och läsförståelse i båda länderna. Resultatet visade även att en välstrukturerad undervisning med lässtrategier, där eleverna tränar flytande och strategisk läsning tillsammans med vuxna, hade positiva effekter för elevernas läsutveckling. Författarna beskriver att det verkar vara framgångsrikt att kombinera olika modaliteter för att främja elevernas läsutveckling. I Cetin och Ulusoy's (2022) studie visade resultatet att läsmiljöer som är AR-baserade förbättrade den muntliga förmågan att återberätta hos elever i tredje klass. Att ha tredimensionella bilder av nästan alla karaktärer i berättelserna och stödja berättelserna med relaterade ljud hjälpte eleverna att forma berättelserna i sina sinnen. Hermansson och Olin-Schellers (2023) studie visade att e-boksaktiviteter skapar fler och olika läsprocesser. E-boken fungerar som ett positivt verktyg för lärare i vägledandet av elevernas läsning. Resultatet visade även att e-boken var ett lämpligt verktyg för läraren i arbetet med lässtrategier när texten modelleras tillsammans med eleverna. Modelleringen leder till metakognitiva aspekter av läsning, vilket bidrar till distans till texten. Till sist visade resultatet att miljön och lärarens kroppsspråk i samband med läsandet av berättelsen verkar vara grundläggande för mötet mellan elever och de digitala berättelserna och textvärldarna.

3.3.2 Undervisningsstrategier

Nio artiklar beskriver olika strategier som kan användas i undervisningen. Resultatet i Gutiérrez-Braojos et als. (2014) studie visar att det fanns en förbättring hos de elever som fått en explicit undervisning jämfört med de elever som fortsatt med sin ordinarie undervisning. *Direct Instruction Approach (DIA)*, översatt till svenska "explicit undervisning", handlar om att läraren är tydlig med att förklara vad, hur, när och varför han eller hon använder strategierna genom att modellera och tänka högt. Reichenberg och Emanuelssons (2014) resultat visar på en ökning i elevers läsförståelse i båda elevgrupperna som använt sig av *Reciprocal Teaching*

(RT) respektive *Questioning the Author* (QtA). Även elevernas läshastighet av längre texter ökade i båda elevgrupperna, men den ökade mest för de elever som fått träna efter QtA. RT bygger på att läraren förklarar och modellerar lässtrategier och tillämpar dessa när han eller hon läser en text, medan QtA är en mer innehållsorienterad undervisningsmetodik. Forskarna belyser dock att deras studie, jämfört med studier som gjorts i en amerikansk kontext, skiljer sig åt. Tidigare forskning har då visat på en skillnad på användandet av dessa två metoder. Däremot pekade inte Reichenberg och Emanuelssons (2014) studie på någon skillnad i användandet av de två metoderna. I Jacksons (2016) studie visar resultaten att eleverna som exponeras för tänka-högt strategin ökade deras förståelse för innehållet, jämfört med de elever som inte fick undervisning utifrån tänka-högt. Tänka-högt-strategin är en metod som används för undervisning som kännetecknas av att läraren modellerar tankeprocessen samtidigt som den läser högt för eleverna. Eleverna som fick tänka-högt undervisning var också mer engagerade jämfört med de som inte fick denna undervisning. Resultaten visar även att tänka-högt strategin ”bildpromenad” användes mest av elever i årskurs 1. Detta innebär att eleverna ställer frågor om bilderna och gör förutsägelser. Tänka-högt strategin som innefattar att koppla ihop bakgrundkunskaper och ny information användes också mest av eleverna i åk 1. DeWeeses (2018) resultat visar på att eleverna förbättrade bland annat sin läsförståelse efter att få arbeta utifrån en så kallad strategigrupsdifferentiering.

De Koning et als. (2017) resultat pekar på att den mentala simuleringsträningen förbättrade elevernas läsförståelse. Detta då eleverna i experimentgruppen visade på en större förbättring i före- och efter-testerna än vad kontrollgruppen gjorde. Eleverna som fick undervisning i simuleringsträning fick lära sig att de kan använda flera sinnen när de läser en text för att representera de händelser och handlingar som beskrivs. Eleverna fick lära sig att de kan leva sig in i personen i fråga och uppleva de lukter, färger, känslor och rörelser som beskrivs i texten. Med hjälp av dessa sensomotoriska upplevelser kan eleverna sedan konstruera mentala simuleringar som hjälper dem att bättre förstå texten. Resultaten i Dyssegaard et als. (2014) studie understryker att det finns ett antal möjliga och effektiva sätt att stödja elevers läsförståelse på. Bland annat visar kartläggningen att digitala läromedel i hög grad har en positiv effekt på läsförståelsen. Vad som kännetecknar de effektiva läromedlen är att de finns möjlighet att anpassa övningarnas svårighetsgrad samt att dessa verktyg kan generera data om olika nivåer och dess inlärningsbehov. Det här kan sedan användas av läraren för att kunna differentiera sin undervisning utifrån varje elevs behov. Vidare har studien visat att det i stor utsträckning har en positiv effekt på elevernas läsförståelse när kooperativt lärande och användning av lässtrategier kombineras. Författarna belyser att låta elever som ligger på olika nivåer kunskapsmässigt samarbeta, eftersom det har visat positiv effekt. Vidare har det visat sig vara mer effektivt att kombinera elever från olika årskurser jämfört där elever i samma ålder samarbetar. Resultatet i Walldéns (2019) studie visar att kunskap om språkliga mönster kan användas som en utgångspunkt för att fånga temat i texter, samt för att ställa frågor och göra sammanfattningar. Genrekunskapen kan även användas för att förklara handlingen och förhållanden i texten, samt för att skapa ett värderande perspektiv. Slutligen visar resultatet hur genrekunskaper, liksom tidigare kunskaper, kan användas för att blicka framåt i texter och därmed applicera förutsägande strategier. I Fälth, Selenius och Egerhags (2023) studie visade resultatet att ordförråd och avkodning är starkt relaterade till läsförståelse. Avkodningsförmågan har oavsett svenska som första eller andraspråk en koppling till elevernas utveckling i läsförståelse. Resultatet visade även ett samband mellan ordförråd och läsförståelse men det var inte lika starkt.

3.3.3 Lärarperspektiv

Två artiklar innehar ett lärarperspektiv där lärarna har beskrivit olika undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse. I Ness (2014) studie belyses ”tänka-högt” som ett effektivt sätt att främja elevers läsförståelse. Författaren beskriver dock att momentet ska vara genomtänkt och att det är en komplex färdighet för lärare som kräver övning för att det ska bidra till positiv utveckling för elevernas läsförståelse. Sandberg och Norlings (2020) studie resulterade i att högläsning är en viktig del för att ge elever läsupplevelser och utveckla läsförståelse eftersom det ger utrymme till att förklara begrepp och ord i texten. Studien resulterade även i vikten av att tillsammans studera olika typer av texter och att det sker genom att diskutera texten och utveckla strategier för läsförståelse. Att studera olika typer av texter bidrar till att eleverna ges rika och varierade möjligheter att träna sig i att läsa, samtala och skriva inom olika genrer. Resultatet visade att lärarna var positiva till ett formativt förhållningssätt då det gör eleverna medvetna om syftet med undervisningen och i vilken riktning de är på väg. Till sist resulterade studien i att bilder, digitala verktyg och tecken är särskilt användbara i undervisning av flerspråkiga elever eftersom det kan bidra till att eleverna utvecklar förståelse och skapar mening.

3.3.4 Sammanfattning

Av de fjorton artiklar som analyserats i denna kunskapsöversikt har nio artiklar belyst undervisningsstrategier som kan användas för att främja elevers läsförståelse. I Gutiérrez-Braojos et al. (2014), Jacksons (2016) samt Reichenberg och Emanuelssons (2014) Reciprocal Teaching (RT) kan man se att samtliga undervisningsstrategier handlar om att läraren modellerar olika strategier vid läsning genom att vara tydlig med när och hur de olika strategierna kan användas. Vidare lyfts strategier såsom att dela in eleverna i nivåbaserade grupper för att möjliggöra differentiering, Questioning the Author (QtA), simuleringsträning, använda sig av språkliga mönster som utgångspunkt vid samtal, samarbete mellan elever på olika kunskapsnivåer och åldrar samt screeningtester för att kartlägga elevernas kunskaper. Tre av fjorton artiklar belyser olika hjälpmedel som främjar elevers läsförståelse. Dessa var LegiLexi's formativa bedömningsverktyg, ett multimodalt lästräningssprogram och e-böcker. Till sist var det två artiklar som utifrån lärarnas egna perspektiv lyfte fram strategier som främjar elevers läsförståelse. I lärarnas utsagor framgår bland annat strategin ”tänka-högt” som en effektiv strategi. Däremot så kräver det att dessa undervisningstillfällen är genomtänkta och av läraren krävs det träning och förberedelse. Vidare lyfter lärare högläsning som en viktig strategi då det ger utrymme för att diskutera ord och begrepp. Samtala om texter tillsammans är också av vikt för att utveckla strategier för läsförståelse.

4. Diskussion

I detta kapitel diskuteras den data vi identifierat under studiens gång. Under rubrik 4.1 diskuteras resultatet. De styrkor och svagheter som har identifierats diskuteras under rubrik 4.2. Under rubrik 4.3 diskuteras studiens metod och vilken betydelse som kriterierna har haft. Forskningsluckor som finns i forskningen diskuteras under rubrik 4.4. Under rubrik 4.5 diskuteras vilka didaktiska implikationer denna kunskapsöversikt har.

4.1 Resultatdiskussion

Denna kunskapsöversikt innefattar fjorton studier, vilket innebär att det är en begränsad andel av alla de studier som berör undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse. På så sätt är det svårt att skapa en helhetsbild av hur det ser ut inom det aktuella forskningsfältet.

I Fälth, Selenius och Egerhags (2023) studie framgår det att ordförråd och avkodning är relaterade till läsförståelse, oavsett om eleverna hade svenska som första- eller andraspråk. På så sätt visar det på ett samband som innebär att eleverna först måste kunna avkoda orden och därmed skapa ett flyt i sin läsning. Finns det inte en ordentlig avkodning så försvårar det förmågan att ta till sig det lästa, då fokus blir att avkoda orden.

DeWeeses (2018) resultat visar på att eleverna läsförståelse påverkades positivt när de fick arbeta utifrån nivåbaserade grupper. Samtidigt har Dyssegaard et al. (2014) resultat pekat på att samarbete mellan elever som ligger på olika nivåer kunskapsmässigt har gett positiv effekt, likaså att låta elever samarbeta över årskurserna. Däremot bestod urvalet i DeWeeses (2018) studie av endast en klass, vilket forskaren också påpekar. På så sätt är resultatet i denna studie inte generaliserbart då undersökningen genomförts på ett sådant litet urval. Å andra sidan så har andra studier lyft den positiva effekten på elevers läsförståelse av att differentiera undervisningen för varje elevs behov. Bland annat visade Gustafson et al. (2019) studie på att det formativa bedömningsverktyget Legilexi verkade positivt på elevernas läsutveckling då lärarna utifrån elevernas testresultat fick förslag på fortsatt undervisning för varje enskild elev. Att använda en formativ bedömning möjliggör att få syn på vart eleven befinner sig och hur det går att utforma kommande undervisning. På så sätt kan gruppindelning utifrån kunskapsnivå vara en effektiv strategi för att anpassa undervisningen. Dyssegaard et al. (2014) lyfter samarbete mellan årskurser samt mellan elever på olika kunskapsnivåer. Det innebär att ett annat perspektiv kan intas vad gäller strategier som gynnar elevers läsförståelse. Ett centralt begrepp i sammanhanget är området för den proximala utvecklingszonen som Vygotskij förespråkar. Det innebär det område mellan det som barnet kan på egen hand och det som barnet klarar av med hjälp av någon som har mer erfarenhet (Hwang och Nilsson, 2019).

Framträdande i denna kunskapsöversikt är lärarens roll att modellera och visa på olika läsförståelsestrategier som eleverna kan använda sig av vid sin läsning. Eckeskog (2015) belyser läraren som den viktigaste resursen för att eleverna utvecklar läsförståelsestrategier. Därför är det av stor vikt att läraren är medveten om olika läsförståelsestrategier som kan modelleras och förklaras för eleverna. Även Westlund (2014) lyfter lärarens viktiga roll i undervisningen. Läraren ska genomföra en medveten direktundervisning i lässtrategier samtidigt som eleverna aktivt deltar. Vidare belyses det i flera studier vikten av att tänka högt och samtala om innehållet tillsammans. Att tänka högt är en form av imiterat lärande där läraren modellerar strategier som synliggör annars osynliga kognitiva tankeprocesser. Dessa strategier kan sedan eleverna använda sig av i den egna läsningen. Vidare menar Eckeskog (2015) att eleverna lättare kan förstå och använda innehållet när de har fått samtala om texten, läsa i grupp eller fått möjlighet att tänka högt. Samtal hjälper eleverna att bli medvetna om sitt eget tänkande, det beskrivs med begreppet metakognition som innebär människans egen tankeprocess. Westlund (2020), Lundberg (2010) samt Roe (2020) beskriver det som att reflektera över sitt eget tänkande.

4.2 Styrkor och svagheter

I vår kunskapsöversikt har vi identifierat både styrkor och svagheter inom forskningsfältet. Samtliga studier visar att undervisningsstrategierna har visat ett positivt resultat för att främja elevers läsförståelse. Det här är en styrka eftersom resultatet visat ha positiv effekt på elevers läsförståelse trots att de använt sig av olika strategier. En annan styrka är att studiernas användning av metoder är relativt jämnt fördelat mellan kvalitativ och kvantitativ metod. I vår kunskapsöversikt har åtta studier använt sig av en kvantitativ metod, fem studier som använt sig av kvalitativ metod och till sist en artikel som har använt sig av både kvalitativ och

kvantitativ metod. Därmed finns det en variation i de metoder som forskarna har använt sig av och data framkommer ur olika perspektiv. Ytterligare en styrka som visas i flera studier är att de samlat in data på flera sätt. Genom att exempelvis samla in data genom intervjuer och observationer samt ljudinspelning säkerställer att resultatet blir mer trovärdigt. Studier påvisar lärarens roll och dess kompetens, därav är en styrka att Ness (2014) samt Sandberg och Norling (2020) innehar ett lärarperspektiv. Att inkludera perspektiv från lärare ger en bredare helhetsbild av arbetet med att främja elevers läsförståelse. En svaghet som har identifierats är ett bristande elevperspektiv. Det är endast en av fjorton studier som har intervjuat elever. Förvisso kan det vara svårt för elever att avgöra vilka undervisningsstrategier som främjar deras läsförståelse. Däremot kan elevernas perspektiv på olika undervisningsformer vara betydelsefull information för lärare att ha i åtanke när de planerar sin undervisning.

Vidare har majoriteten av studierna i vår kunskapsöversikt pågått under en kortare period, vilket ses som en svaghet då de olika undervisningsstrategierna inte får möjlighet att utvärderas under en längre period. Åtta av studierna har använt sig av en kvasi-experimentell design och därmed använt sig av en experimentgrupp samt kontrollgrupp och sedan indikerat på att det finns en skillnad dem emellan. Det här visar på en styrka eftersom ett kvasiexperiment ska utgå från två homogena grupper för att det ska vara likvärdigt. Reichenberg och Emanuelsson (2014) har genomfört en interventionsstudie där de jämfört två olika lässtrategier. I deras studie visade resultatet inte på någon signifikant skillnad de två strategierna emellan. Däremot nämner Reichenberg och Emanuelsson (2014) i sin studie att en tidigare studie har visat att det finns en skillnad mellan de två strategierna. Vidare har Reichenberg och Emanuelsson (2014) genomfört sin studie under en kortare period jämfört med den tidigare studien. På så sätt kan tidsperioden spela roll för studiens resultat. I följande artiklar kan styrkor ses i urvalets storlek (Gustafson et al. 2019; Fälth et al. 2023; De Koning et al. 2017; Fälth, Selenius och Egerhag 2023). Dessa studier har ett stort urval som därmed gör att studien blir generaliserbar. Däremot kan svagheter ses i de resterande tio artiklarna som har ett betydligt mindre urval. På så sätt kan det konstateras att det behövs forskning med större urval för att resultaten ska kunna gå att generalisera.

Kunskapsöversikten har behandlat en liten del av forskningsfältet vad det gäller undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse. Hälften av studierna är utförda i svensk skola medan övriga är genomförda i andra länder. Det ses som en styrka eftersom det går att lära av varandra och undervisningsstrategierna från andra länder kan tillämpas i svensk skola. Trots detta hade fler studier med svensk skola varit av intresse för att få en tydlig svensk kontext.

4.3 Metoddiskussion

Under arbetet med vår kunskapsöversikt har en central del varit att beskriva hur vi har gått tillväga, samt vilka urvalskriterier vi har använt oss av när vi har sökt artiklar. Detta för att visa på transparens i vårt arbete med denna kunskapsöversikt. Vi har strävat efter att kartlägga och analysera artiklarna utifrån våra urvalskriterier samt att vi har använt oss av kodning för att kartlägga framträdande aspekter utifrån vårt syfte. Vi har även använt kodningen till hjälp för att hitta gemensamma nämnare vilket sedan ledde fram till de tre kategorierna som vi kategoriserat artiklarna under (undervisningshjälpmedel, lärarperspektiv och undervisningsstrategier). Utifrån de etiska överväganden vi gjorde innan vi påbörjade den systematiska litteratursökningen har även ett etiskt dilemma identifierats. Nordiska språk och engelska var två av våra urvalskriterier som vi använde oss av i sökprocessen. Danska och finska behärskar vi inte på samma sätt och har därför fått ta hjälp av översättningsverktyg för

att säkerhetsställa att vi förstått och tolkat rätt. Dilemmat är att det kan bli fel i översättningen vilket kan leda till att det tolkas på fel sätt. Vi har strävat efter att kartlägga och analysera materialet utifrån etiska principer. Vår metod och dess olika steg i processen beskrivs i sin helhet vilket bidrar till studiens transparens och trovärdighet.

Vidare i en kunskapsöversikt är det viktigt att arbetet uppfyller reliabilitet. Reliabilitet innebär att mätmetoden vid upprepad mätning kan ge samma resultat (Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström, 2013). På så sätt innebär det att om en liknande undersökning görs av någon annan så ska det visa samma resultat som vårt arbete kommit fram till. För att stärka reliabiliteten har vi bland annat upprepat våra sökningar. Vi har då använt samma sökord och sökordskombinationer i den aktuella databasen på varsin dator för att säkerhetsställa att vi fått samma resultat. Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver validitet som förmågan att mäta det som är avsett att mätas. I denna kunskapsöversikt innebär validitet om de frågeställningarna som har formulerats har blivit besvarade som de säger att de ska göra. Kunskapsöversiktens syfte och frågeställningar har besvarats genom de fjorton artiklarna som valdes ut med hjälp av de olika kriterierna. Utifrån det har frågeställningarna kunnat bevaras och därmed bidrar det till att studien har en hög validitet.

Kunskapsöversikten har utgått från elever som går i förskoleklass upp till årskurs tre, valet gjordes eftersom vi själva kommer arbeta med de åldrarna i vår kommande yrkesroll. Utifrån åldersspannet har irrelevanta artiklar valts bort då de varit elever som gått på mellanstadiet upp till gymnasienivå. Valet har gjorts aktivt eftersom studier med äldre årskurser inte hade haft samma betydelse för vår kommande yrkesroll. Därmed har det lett till att studier med litet urval ingår i denna kunskapsöversikt. Ett av våra inkluderingskriterier var att artiklarna skulle vara skrivna mellan 2014 och 2024, vilket innebär att vi har varit begränsade till artiklar som är skrivna inom en 10 årsperiod. Under arbetets gång har vi fått sälla ut artiklar som är äldre än 2014 men som hade passat till vårt syfte. På så sätt kunde resultatet i denna kunskapsöversikt blivit annorlunda om vi även valt att ta med äldre artiklar. Vi behövde dock avgränsa för att dels inte få för mycket material att arbeta oss igenom då vi har en relativt kort och begränsad tidsperiod att slutföra denna kunskapsöversikt på. Dels så ville vi ha relativt ny forskning då digitaliseringen har blivit allt större under senare år och därmed ansåg vi att det var ett relevant perspektiv att belysa.

4.4 Vilka forskningsluckor finns det i forskningen?

Eftersom vi endast har kollat på en mycket liten del av forskningen vad gäller undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse är det svårt att uttala sig om hur forskningsfältet generellt ser ut. På så sätt utgår vi från det urval av artiklar som vi har analyserat. Arbetet med denna kunskapsöversikt har visat att forskning kring undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse innehar ett mycket begränsat elevperspektiv. Av de fjorton artiklar som vi har analyserat så är det endast en artikel som innehar ett elevperspektiv. Vidare har det visat sig att övervägande studier i denna kunskapsöversikt har ett mycket litet urval. För att öka generaliserbarheten i studiernas resultat skulle det vara önskvärt med mer forskning kring olika undervisningsstrategier som studeras i ett större urval samt under en längre tidsperiod. I de artiklar som vi analyserat så har studierna endast pågått under en kortare period. Ytterligare saknas svensk forskning inom forskningsfältet. Hälften av artiklarna innefattar svensk skola, dock är skillnaden på dess urval stor. Sandberg och Norlings (2020) studie har ett urval på endast 18 lärare, medan Fälth, Selenius och Egerhag (2023) har ett urval på drygt 46 000 elever.

4.5 Didaktiska implikationer för läraryrket

Skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800, 1 kap. §5). Denna kunskapsöversikt är en grund för oss i kommande yrkesroll när det gäller undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse. Elever ska lära sig strategier för att förstå och tolka text (Skolverket, 2022). Denna kunskapsöversikt kan hjälpa lärare att få kännedom om olika undervisningsstrategier att använda i sin undervisning för att utveckla läsförståelse hos eleverna. Resultatet visade en samstämmighet i att användning av dessa strategier hade positiv effekt på elevers läsförståelse, vilket belyser vikten av att lärare medvetet använder strategier i sin undervisning. Utifrån resultaten i denna kunskapsöversikt går det att konstatera olika implikationer för läraryrket. En av dessa är lärarens roll i undervisningen genom att vara en förebild och använda och modellera olika strategier för eleverna, så att de senare kan använda strategierna vid egen läsning. Det framkom att strategierna är komplexa och att det krävs övning som lärare i användandet för att de ska bidra till positiv utveckling för elevers läsförståelse. Som det går att läsa i inledningen är bland annat läsning en basfärdighet och den har en betydande roll för att elever utvecklar kunskaper inom andra ämnen samt en faktor för att lyckas i arbetslivet och kunna vara en del i samhället. Därav är det av betydelse att modellera strategierna så att eleverna får förståelse för hur de kan tillämpa dem i sitt eget läsande. Resultatet visar även att formativ bedömning gynnar elevers utveckling av läsförståelse. I Sandberg och Norlings (2020) studie var lärarna själva positiva till formativ bedömning eftersom det gör eleverna medvetna om syftet med undervisningen och i vilken riktning de är på väg. En svaghet som identifierades var avsaknaden av ett elevperspektiv. Som lärare är det av betydelse att undervisningen utgår från elevernas intresse och förutsättningar, därmed bör lärare lära känna sina elever och anpassa undervisningen efter dem. I Lgr22 (Skolverket, 2022) framhävs den demokratiska principen som innebär att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, vilket ska omfatta alla elever. På så sätt ska eleverna ha inflytande över undervisningen.

4.6 Behov av ytterligare forskning

Utifrån de forskningsluckor vi har identifierat i vår kunskapsöversikt kan det konstateras att det finns behov av mer forskning kring undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse i en svensk kontext samt forskning som innefattar ett elevperspektiv. Exempel på frågeställningar är ”vilka undervisningsstrategier används för att främja elevers läsförståelse i svenska skolan?” samt ”vad anser eleverna är en motiverande läsförståelseundervisning?”. Då övervägande studier utgår från ett positivistiskt perspektiv så kan det konstateras att det finns behov av ett tolkande perspektiv i forskningen. Exempelvis skulle det kunna vara att göra mer observationer av elevernas lärande och lärarnas undervisning. Intervjuer med lärare och elever kan även göras för att skapa mer förståelse. Genom att göra mer intervjuer och observationer så skulle bland annat elevernas perspektiv bättre kunna fångas upp. Vidare behöver forskning göras med ett större urval för att det ska bli generaliserbart. Genom att studierna pågår under en längre tidsperiod blir även resultatet mer trovärdigt. Om studierna görs under åtta veckor och effekterna visar en markant ökning, bevisar det egentligen inte att samma resultat skulle ha uppnåtts efter ytterligare åtta veckor. Eleverna behöver träna för att bli bättre, därav visar resultatet att eleverna blir bättre efter åtta veckor av effektiv träning. Det vore därför av intresse att se om läsförståelse var en naturlig del av undervisningen under ytterligare åtta veckor för att se om det fortfarande visar positiva resultat. Cetin och Ulusoy (2022) samt Jackson (2016) har i sina studier lyft fram behovet av vidare forskning med större urval samt att strategin testas under en längre tidsperiod. Vidare under sökprocessen upptäcktes att studier som omfattar

grundskolan F-3 är relativt begränsade jämfört med de högre årskurserna. På så sätt finns det ett behov av ytterligare forskning kring undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse i grundskolans F-3. Det är också av intresse med forskning som beskriver hur lärare arbetar med de olika strategierna som vi har identifierat i denna kunskapsöversikt.

5. Slutsats

I denna kunskapsöversikt har vi svarat på följande frågor ”vilka syften och frågeställningar ställs i tidigare forskning?”, ”vilka metoder och teorier har använts i tidigare forskning?”, ”vilka är de viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen?” samt ”vilka forskningsluckor finns i forskningen?”. Arbetet med kunskapsöversikten har visat olika undervisningshjälpmedel, undervisningsstrategier samt lärarperspektiv som främjar elevers läsförståelse. Majoriteten av studierna syftade till att undersöka främjande undervisningsstrategier. De mest framträdande metoderna som har använts i studierna är kvasi-experiment samt att studierna har använt sig av för- och efter tester för att kunna se effekterna av det som undersöks. Åtta av fjorton studier har använt det teoretiska perspektivet positivism, vilket betyder att det är denna vetenskapsteori som majoriteten av studierna har använt sig av. Detta hänger ihop med att övervägande studier syftar till att undersöka effekten av en strategi. På så sätt behöver de använda en metod som tydligt visar skillnaden mellan två tillvägagångssätt. De viktigaste slutsatserna och resultaten av forskningen som har analyserats i denna kunskapsöversikt är att undervisningsstrategierna främjar elevernas läsförståelse samt lärarens centrala roll i att modellera olika läsförståelsestrategier.

Forskningsfältet visar att användning av undervisningsstrategier har positiv effekt på elevers läsförståelse. Lärarens roll framgår också som betydande för att strategierna ska främja elevernas förståelse för att själva använda strategierna. Därav är det av betydelse att lärare är nyfikna och håller sig uppdaterade på undervisningsstrategier som främjar elevers utveckling i läsförståelse. Studien har visat att forskning kring undervisningsstrategier som främjar elevers läsförståelse har ett begränsat elevperspektiv, då endast en av kunskapsöversikten artiklar har det. Vidare har det konstaterats att urvalet skiljer sig markant, flertalet studier har ett litet urval samt att studierna har pågått under en kortare period. Det saknas även svensk forskning inom forskningsfältet.

Inledningsvis i denna studie beskrivs det att lärare inte alltid har grundläggande ämnesdidaktiska kunskaper om läsförståelse. Det kunde ses som en orsak till att elever inte utvecklar strategier som de kan använda vid läsning och därmed deras försämrade resultat i läsförståelse. Denna kunskapsöversikt har belyst att läraren har en mycket central roll vad gäller att modellera och aktivt använda sig av läsförståelsestrategier för att eleverna sedan ska bli medvetna om hur de kan använda dessa. Studien visar också att om en lärare besitter dessa kunskaper, har undervisningsstrategierna positiv effekt på elevers läsförståelse. Genom denna kunskapsöversikt har olika undervisningsstrategier identifierats som främjar elevers läsförståelse.

Källförteckning

- Binkkjaer, U. & Höyen, M. (2020). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.
- Bråten, I. (2007). *Läsförståelse - komponenter, svårigheter och åtgärder*. I Bråten, I. (red.) *Läsförståelse i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur
- Cetin, H. & Ulusoy, M. (2022). The effect of augmented reality-based reading environments on retelling skills: Formative experiment. *Education and Information Technologies*, vol. 28, ss. 5849–5873
- De Koning, B. B., Bos, L. T., Wassenburg, S. I., & van der Schoot, M. (2017). Effects of a reading Strategy Training Aimed at Improving Mental Simulation in Primary School Children. *Educational Psychology Review*, vol. 29, ss. 869–889
- DeWeese, M. (2018). Strategy group differentiation: The effect on literacy development on accuracy, fluency, and comprehension. *University of South Carolina ProQuest Dissertations Publishing*.
- Dyssegaard, C. B., Hemmer Egeberg, J. de & Steenberg, K. T. (2014). Læseforståelse og faglige læsekompetencer. *GSK- forskning og viden*, Vol. 2, ss. 1–229.
- Eckeskog, H. (2015). *Läsa och förstå: arbete med läsförståelse i tidig läs- och skrivinlärning*. Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur Akademisk.
- Fredriksson, U. & Taube, K. (2012). *Läsning, läsvanor och läsundersökningar*. Lund: Studentlitteratur.
- Fälth, L., Brkovic, I., Kerestes, G., Svensson, I., Hjelmquist, E. & Tjus, T. (2023). The Effects of a Multimodal Intervention on the Reading Skills of Struggling Students: An Exploration Across Countries. *Reading Psychology*, vol. 44, nr. 3, ss. 225–241.
- Fälth, L., Selenius, H., Egerhag, H. (2023). A cross-sectional study on reading among young L1 and L2 students in Sweden. *European journal of special needs education*, vol. 38, nr. 2, ss. 233-244.
- Gustafson, S., Nordström, T., Andersson, U., B. Fälth, L., Ingvar, M. (2019). Effects of a formative assessment system on early reading development. *Education*, vol. 140, nr. 1, ss. 1-20.
- Gutiérrez-Braojos, C., Fernández, S. R., Salmerón-Vílchez, Pu., Estudios Sobre E. (2014). How Can Reading Comprehension Strategies and Recall Be Improved in Elementary School Students? *Estudios sobre education*, vol. 26, ss. 9–31.
- Hermansson, C. & Olin- Scheller, C. (2023). Across Textual Landscapes: The Role of Affect During Digital Reading Encounters. *Children's Literature in Education*, vol. 53, ss. 327–342.

- Hwang, P. & Nilsson, B. (2019). Utvecklingspsykologi. Stockholm: Natur & Kultur.
- Jackson, V. (2016). Applying the Think-Aloud Strategy to Improve Reading Comprehension of Science Content. *Current Issues in Education*, vol. 19, nr. 2, ss. 1–35.
- Lundberg, I. (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik*. Stockholm: Natur och kultur.
- Ness, M. (2014). Helping Elementary Teachers to Think Aloud. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, vol. 53, nr. 2, ss. 1-20.
- Nilholm, C. (2017). *SMART - Ett sätt att genomföra forskningsöversikter*. Lund: Studentlitteratur.
- Reichenberg, M. & Emanuelsson, B-M. (2014). Elever i årskurs 3 läser och samtalar om texter: En interventionsstudie. *Acta Didactica Norge*, Vol. 8, nr. 1, ss. 1–17
- Roe, A. (2020). *Läsdidaktik: efter den första läsinläringen*. Malmö: Gleerup.
- Sandberg, G. & Norling, M. (2020). Teachers' Perspectives on Promoting Reading and Writing for Pupils with Various Linguistic Backgrounds in Grade 1 of Primary School. *Scandinavian Journal of Educational Research*, vol. 64, nr. 2, ss. 300–312.
- Sandgren, A. (2023). *Grounded theory*. I Henricson, M. (red.) Vetenskaplig teori och metod - från idé till examination inom vård- och hälsovetenskap. Lund: Studentlitteratur.
- Bråten, I. (2007). *Läsförståelse - komponenter, svårigheter och åtgärder*. I Bråten, I. (red.). *Läsförståelse i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr 22*. Stockholm: Skolverket.
- Walldén, R. (2019). Genrekunskaper som ett led i läsförståelsearbetet: textsamtal i årskurs 1–6. *Forskning om undervisning och lärande*, vol. 7, nr. 2, ss. 95–110.
- Westlund, B. (2020). *Aktiv läskraft: Att undervisa i lässtrategier för förståelse*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Westlund, B. (2014). *Att undervisa i läsförståelse: lässtrategier och studieteknik*. Stockholm: Natur och Kultur.
- [Webbsidor](#)
- Högskolan i Borås (2023)
<https://www.hb.se/Biblioteket/Soka-information/Information-om-Primo/> [2024-04-30]
- PISA (2022) 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap (2023)
 Stockholm: Skolverket.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=12177> [2024-04-04]
- PIRLS 2021 Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv (2023).

Stockholm:

Skolverket.

<https://www.skolverket.se/getFile?file=11490> [2024-04-04]

SFS

2010:800.

Skollag.

Utbildningsdepartementet.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/

[2024-06-03]

Statens offentliga utredningar, (2018). Barn och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället.

<https://www.regeringen.se/contentassets/39759a0cb5234aa08340c7243e371908/barns-och-ungas-lasning--ett-ansvar-for-hela-samhallet-sou-201857.pdf>

[2024-04-04]

Utbildningsdepartementet (2013). Uppdrag om fortbildning i läs- och skrivutveckling – Läslyftet. Stockholm: Statens Skolverk

[Htps://www.regeringen.se/contentassets/de6af9c8f05c44088dcb689ea0b08fcd/uppdrag-om-fortbildning-i-las--och-skrivutveckling--laslyftet/"](https://www.regeringen.se/contentassets/de6af9c8f05c44088dcb689ea0b08fcd/uppdrag-om-fortbildning-i-las--och-skrivutveckling--laslyftet/) [2024-04-04]

Bilagor

Studie	Syfte/frågeställningar	Metod	Resultat
Genrekunskaper som ett led i läsförståelsearbetet: textsamtal i årskurs 1 och 6.	<p>Studiens syfte är att utforska hur klassrumskommunikation kring skriftliga genre kan främja bruket av lässtrategier.</p> <p>“vilka kopplingar, om några, kan se mellan genrekunskaper och frågeställande, summerande, frågeställande, klargörande, värderande och förutsägande lässtrategier när lärare undervisar i skriftliga genre?”</p> <p>“Vilka egenskaper hos narrativa och diskuterande texter kan vara fruktbara att uppmärksamma för att främja bruket av lässtrategier?”</p>	<p>Kvalitativ.</p> <p>2 lärare, 1 i årkurs 1 och en i årkurs 6.</p> <p>Empirin samlades in genom observationer och ljudinspelningar av helklassamtal om texter (44 timmar) under läsåret 2015–2016. Fokus har varit på lärarnas sätt att leda samtalen, medan eleverna har setts som en kollektiv motpart. De textsamtal som analyseras ägde rum under ett arbetsområde om sagor i årskurs 1 (svenska som andraspråk).</p>	<p>Resultatet visar att kunskap om språkliga mönster kan användas som en utgångspunkt för att fånga temat i texter, samt för att ställa frågor och göra sammanfattningar. Det framgår också att genrekunskapen kan användas för att förklara handlingen och förhållanden i texten, samt även för att skapa ett värderande perspektiv. Slutligen visar resultatet hur genrekunskaper, liksom tidigare kunskaper, kan användas för att blicka framåt i texter och därmed applicera förutsägande strategier.</p>
Teachers' Perspectives on Promoting Reading and Writing for Pupils with Various Linguistic Backgrounds in Grade 1 of Primary School.	<p>Syftet med denna studie är att få en djupare förståelse för lärares perspektiv på hur man kan främja läsning och skrivning för elever med olika språklig bakgrund i årskurs 1 i grundskolan.</p> <p>”Vilka förhållningssätt till läs- och skrivundervisning bland elever med olika språklig bakgrund? grunder kan identifieras i intervjuerna med lärare?”</p> <p>”Hur beskriver lärarna i studien sitt didaktiska arbete med att uppmuntra alla elever att lära sig läsa och skriva svenska eller lära sig svenska som andraspråk?”</p>	<p>Kvalitativ.</p> <p>17 lärare i förskoleklass och grundskollärare för årskurs 1–3. De representerar tre skolor i olika socioekonomiska och geografiska områden i en svensk kommun.</p> <p>Intervjuer som pågick i 90 minuter.</p> <p>Under intervjuerna var en av forskarna en moderator. Moderatorns roll var att leda och underlätta diskussionen och se till att alla fält i manualen täcktes, samt inkludera alla deltagare i konversationen. Under intervjuerna deltog ytterligare en av forskarna passivt som publik och gjorde anteckningar. Intervjuerna spelades in på en MP3-spelare. Inspelningarna överfördes sedan till filer på en</p>	<p>Studien resulterar i vikten av att tillsammans studera olika typer av text, genom att diskutera texten och utveckla strategier för läsförståelse. I detta sammanhang spelar högläsning en särskild roll, särskilt för lågstadiet, inte bara för att utveckla läsförståelsen, utan också för att ge läsoplevelser.</p> <p>Resultatet visar även i gruppintervjuerna, olika undervisnings-strategier för att främja alla elevers lärande. Samtidigt visas det att flera av lärarna upplever att de saknar den kompetens inom detta område som behövs för</p>

		dator och anonymiserades. Efter detta gjordes en latent innehållsanalys.	att observera och stödja lärande och utveckling hos flerspråkiga elever. Även om lärarna är positiva till elevernas olika språk finns det inget som tyder på att de olika språk som eleverna talar är en aktiv del av läs- och skrivundervisningen.
Effects on a formative assessment system on early reading development.	Studien syftar till att undersöka och bedöma effekterna av att delta i Legilexis's pilotår för läsutveckling i årskurs 1. Forskarna undersöker om det finns en skillnad mellan experimentgrupperna och kontrollgruppen.	Kvantitativ. 21 skolor deltog, varav 511 elever sammanlagt. Lärarna genomförde testerna med sina elever. Testerna mäter elevernas ordavkodning, fonologiska medvetenhet, språkförståelse och läsförståelse. Efter testerna fick lärarna en sammanställning på elevernas resultat. Testresultaten var sedan menade att användas som formativa verktyg för att vägleda läraren i sin kommande undervisning.	Studien visar att den gruppen som hade full tillgång till det formativa bedömningsverktyget och lärarkursen hade positiva resultat på elevernas läsfärdigheter. Speciellt visade denna grupp en skillnad mellan det första och sista testet vad gäller deras ordläsning och läsförståelse.
The Effects of a Multimodal Intervention on the Reading Skills of Struggling Students: An Exploration Across Countries.	Syftet med denna studie var att undersöka effekterna av ett multimodalt program, designat för att träna läsning, på läsutvecklingen hos kämpande läsare i två olika länder. ”Kommer träningsmetoden, ett multimodalt lästräningsprogram, att ha en positiv effekt på elevers läsutveckling i två olika länder med olika skolsystem och lika olika ortografier som den grunda kroatiska och den relativt djupa svenska ortografien.”	Kvantitativ. 11 svenska grundskolor där totalt 634 barn i andra och tredje klass gick (339 barn i andra och 295 i tredje klass). Intventionsgrupper: De sämsta läsarna valdes ut utifrån resultaten från tre screeningtest: Ordavkodning (WD), Stavningstest (WS) och Läsförståelsetest (WC). Med hjälp av dessa kriterier valdes totalt 46 barn ut för att inkluderas i interventionen, 7,7% av andra och 6,3% av tredjeklassare. Barn fick totalt 24 individuella träningspass med sin Omega-IS-tränare under en 6-veckorsperiod under ordinarie skolgång.	Resultaten visar att det multimodala lästräningsprogram som användes i interventionen hade positiva effekter på elevers läsutveckling, inklusive avkodning, stavning och läsförståelse, i både ortografi och skolsystem. Studien tillför ytterligare bevis på de positiva effekterna av en välstrukturerad intervention för lässtrategier där eleverna också tränar flytande och strategisk läsning i ett interaktivt läge tillsammans med vuxna. Att kombinera olika modaliteter verkar vara ett framgångsrikt

			sätt att ingripa i läsutvecklingen.
Across Textual Landscapes: The Role of Affect During Digital Reading Encounters.	<p>Syftet att utöka kunskapen om processer för att uppleva litterära digitala texter som utspelas och produceras i ett svenskt klassrum när läraren och de sexåriga eleverna möter digitala berättande texter.</p> <p>” Hur förändringen i textlandskapet, från pappersbaserade böcker till elektroniska böcker, har en effekt på läsundervisningen i barndomens klassrum samt hur de digitala enheterna förhåller sig till olika aspekter av läsundervisning”</p>	<p>Kvalitativ.</p> <p>3 förskoleklasser, 2 skolor i södra Sverige.</p> <p>Studien byggde på etnografiska metoder för att samla in empiriskt material med hjälp av videoinspelning, fältanteckningar och små intervjuer med barn. Dokumentationen omfattade både individuell och gemensam läsning av digitala berättelser. Oftast samläste eleverna den digitala berättelsen två och två; Men ibland lyssnade, läste och diskuterade hela klassen boken tillsammans via den interaktiva whiteboardtavlan.</p>	<p>Resultaten visar att e-bokaktiviteter skapar flera och olika läsprocesser. De processer som initieras av läraren leder mot metakognitiv läsning strategier, vilket skapar distans till texten, medan processer av förkroppsligade meningsskapande skapar en närhet till texten som verkar grundläggande för mötet mellan barnen och de digitala berättelserna och textvärldarna.</p> <p>Studien visar att e-boken fungerar som ett konstruktivt verktyg för läraren när den vägleder elevernas läsning i förhållande till hur berättelsen utvecklas. Dessutom fungerar e-boken som ett lämpligt verktyg för läraren när den lyfter fram lässtrategier och modellerar texten tillsammans med barnen och på så sätt styr eleverna till läsprocessen och betonar metakognitiva aspekter av läsning.</p>
Elever i årskurs 3 läser och samtalar om texter: En interventionsstudie.	<p>Syftet med studien var att utvärdera två metoder för läsförståelse, Reciprocal Teaching (RT) och Questioning the Author (QtA).</p>	<p>Kvantitativ</p> <p>71 elever från fyra klasser, åk 3. från två skolor i västra Sverige. Det var 39 pojkar och 32 flickor.</p> <p>Fyra lärare, samtliga kvinnor, mellan 42 och 59 år deltog i studien.</p> <p>Eleverna fick träna fyra gånger per vecka under åtta veckor.</p>	<p>Resultaten visade på en signifikant ökning i läsförståelse vare sig eleverna hade tränat efter RT eller QtA. Även elevernas läshastighet av sammanhängande text ökade i båda betingelserna, men den ökade mest för de elever som fått träna efter QtA.</p>

		<p>Sammanlagt blev det 32 samtal. Hälften av eleverna fick träna efter Reciprocal Teaching (RT), medan den andra hälften fick träna efter Questioning the Author (QtA). Alla elever deltog i alla 32 samtalen där de fick läsa berättande texter. Eleverna testades före och efter träningen.</p> <p>3 olika steg. Steg 1 avkodning, steg 2, läsinterventionen, textsamtal i grupp. Steg 3, posttest.</p>	<p>Även elevernas läshastighet av enskilda ord – ordkedjor – enskilda meningar – Vilken bild är rätt? – och sammanhängande text – Igelkotten – ökade i båda betingelserna, men läshastigheten av sammanhängande text ökade mest för de elever som fått träna efter QtA. Här kan en orsak vara att såväl elever som lärare läste texten högt vid varje textsamtal. Detta torde gynna elever som har problem med sin avkodning</p>
<p>Effects of a reading Strategy Training Aimed at Improving Mental Simulation in Primary School Children.</p>	<p>Syftet med studien var att undersöka effektiviteten av en mental simuleringsträning för att förbättra läsförståelsen hos barn.</p> <p>”Är möjligt att lära barn mentala simuleringssjälvfärdigheter?”</p> <p>”Iså fall, i vilken utsträckning sådana instruktioner är förknippade med förbättrad textförståelse?”</p>	<p>Kvantitativ</p> <p>126 tredje- och fjärdeklassare från fem grundskolor i en stor stad i Nederländerna.</p> <p>75 barn i träningsgruppen för mental simulering och 51 barn deltog i kontrollträningen.</p> <p>Studien använde en kontrollgruppsdesign för-test och efter-test med allmän läsförståelse, läsmotivation och mental simulering (dvs visuell och motorisk simulering som tränade läsfärdigheter).</p> <p>Mental simulering lärdes ut i ett 4-veckors träningsprogram som innehöll åtta 30-minuterslektioner (två lektioner per vecka). Hälften av lektionerna var instruktionslektioner som genomfördes i grupp (lektion 1, 3, 5 och 7), medan den andra hälften var datorbaserade lektioner som genomfördes individuellt (lektion 2, 4, 6 och 8).</p>	<p>Huvudresultatet av denna studie är att den mentala simuleringsträningen förbättrade barns allmänna läsförståelseprestanda. Specifikt, i den mentala simuleringsträningen, visade barn i tredje klass (men inte fjärde klass) en större förbättring före test till posttest på vårt standardiserade test av allmän läsförståelse än barn i kontrollträningen. Med tanke på att tiden för att slutföra det standardiserade läsförståelsetestet var begränsad, är det osannolikt att tredjeklassares förbättrade prestation i den mentala simuleringsträningen helt enkelt är resultatet av att det tar längre tid att läsa och försöka förstå berättelserna i eftertestet.</p>
<p>Helping Elementary</p>	<p>Artikeln följer ett projekt som sker under en termin</p>	<p>Kvalitativ.</p>	<p>Noggrann planering och övning krävs för</p>

Teachers to Think Aloud	där 31 lärarstudenter planerar, genomför, transkriberar och reflekterar över så kallade “tänka-högt-lektioner” som syftar till att utveckla elevernas förståelse. Artikeln hjälper lärare att förstå hur de kan implementera “tänka-högt” i sin undervisning.	31 lärare. Under 15 veckor fick lärarstudenter läsa artiklar om “tänka-högt”, delta i olika aktiviteter och lyssna till föreläsningar kring ämnet. Därefter fick de tillsammans i grupper planera för lektioner som innefattar “tänka-högt” för att till sist genomföra dessa lektioner. Dessa lektioner dokumenterades och reflektioner kring dessa gjordes efter.	att genomföra effektiva “tänka-högt” tillfällen i sin undervisning. Läraren måste vara förberedd för att veta när man ska stanna upp och vad man ska säga. I artikelns diskussion belyses “Tänka-högt” som ett effektivt sätt att främja elevers läsförståelse. Samtidigt är detta en komplex färdighet för lärare och kräver övning samt att dessa moment är genomtänka.
Læseforståelse og faglige læsekompetence.	Syftet var att samla in och systematisera forskningsinformerad kunskap om vilka specifika metoder och insatser som har en positiv effekt på elevers läsförmåga. ” Vilka metoder och insatser har effekt på, eller har inverkan på, elevers professionella läsförmåga (läskunnighet) och språkkunskaper?”	Kvalitativ 66 studier. Den systematiska forskningskartläggningen har genomförts utifrån nuvarande praxis vid Dansk Clearinghouse for Educational Research. Programvaran EPPI-Reviewer4 används i arbetet. EPPI-Reviewer4 har utvecklats speciellt för att arbeta med systematiska översikter och används i syfte att både säkerställa systematik och transparens i processen.	Resultatet bekräftar befintlig kunskap inom området och den understryker att det finns ett antal möjliga och effektiva sätt att stödja elevernas läsförståelse och stärka deras professionella läsning. För de allra flesta insatser gäller det dock om det är fokuserade och systematiska insatser. Detta understryker att en dedikerad och uthållig insats, baserad på kunskap och insikt om effektiva metoder och strategier, är nödvändig för att elevernas läsresultat ska förbättras.
A cross-sectional study on reading among young L1	Studien syftar till att undersöka hur elever med svenska som förstaspråk samt elever med svenska	Kvantitativ. Urvalet består av 46 714 elever i Sverige:	För elever med svenska som förstaspråk och andraspråk är

and L2 students in Sweden.	<p>som andraspråk presterar i screeningtester som mäter ordförråd, avkodning och läsförståelse i grundskolan. Studiens forskningsfrågor: skiljer sig resultaten på screeningtesterna mellan elever med svenska som L1 och L2?</p> <p>”Hur är ordförråd och avkodning relaterade till läsförståelse bland elever med svenska som L1 och L2?”</p> <p>”Enligt resultaten på screeningtesterna, vilken andel av eleverna med svenska som L1 och L2 behöver särskilt stöd för att utveckla god läsförmåga?”</p>	<p>Åk 1: 9 218 elever Åk 2: 18 975 elever Åk 3: 18 521 elever. Eleverna följde antingen läroplanen för svenska som första eller som andraspråk.</p> <p>Procentuell andel som har svenska som andraspråk i respektive klass: Åk 1: 15,1 % Åk 2: 14,7 % Åk 3: 16,0 %</p> <p>I studien har man använt sig av resultat från olika tester som har testat avkodning, ordförråd, läsförståelse av en kort text för årskurs 1 och läsförståelse av en längre text för årskurs 2 och 3.</p> <p>Alla tester utfördes av klasslärare eller speciallärare. Testresultaten registrerades sedan i Legilexi-databasen.</p>	<p>ordförråd och avkodning starkt relaterade till läsförståelse. Avkodningsförmågan har oavsett svenska som första eller andraspråk en koppling till elevernas framgång i läsförståelse. Samband mellan ordförråd och läsförståelse kan också utläsas, men inte lika starkt som sambandet mellan avkodning och läsförståelse. En högre andel andraspråkselever presterade under genomsnittet i alla tre proven än förstaspråkseleverna.</p>
How Can Reading Comprehension Strategies and Recall Be Improved in Elementary School Students?	<p>Syftet med denna artikel var att analysera om elever i första klass, som undervisades med en direktinstruktionsmetod, förbättrade sin användning av läsförståelsestrategier och deras textåterkallelse.</p>	<p>Kvantitativ.</p> <p>48 grundskoleelever (57,8 % flickor; 42,2% pojkar. 6–8 år.</p> <p>Kvasi-experimentell design med ett för-test och två efter tester i båda grupperna (kontroll och experiment).</p>	<p>Generellt sett indikerar resultaten att eleverna som undervisades med den direkta instruktionsmetoden fick en högre nivå av förståelsestrategier och textåterkallelse, jämfört med gruppen som följde en traditionell metodik.</p>
Strategy group differentiation: The effect on literacy development of accuracy, fluency, and comprehension.	<p>Syftet med denna studie var att avgöra om strategigrupsdifferentiering har en effekt på elevernas akademiska prestationer. Detta när det kommer till noggrannhet, flyt och förståelse.</p>	<p>Kvantitativ.</p> <p>Aktionsforskning.</p> <p>17 elever i årkurs 1</p> <p>Fountas och Pinnell benchmarksbedömningssystem,</p>	<p>Resultatet visade att 94% av eleverna ökade sina poäng i noggrannhet, 94 % av eleverna ökade sina poäng i flytande, och 100% av eleverna ökade sin läsförståelse.</p>

	” Vilken effekt har strategigruppsdifferentiering under läskunnighet på noggrannhet, flyt och förståelseutveckling.”	informella löpande poster och fältanteckningar för att samla in data för studien.	
Applying the Think-Aloud Strategy to Improve Reading Comprehension of Science Content.	<p>Syftet med studien var att avgöra om användningen av strategin för att tänka högt skulle förbättra den utvärderande naturvetenskapliga förståelsen hos elever på lågstadiet.</p> <p>” Vad är effekten av att implementera strategin för att tänka högt på den utvärderande vetenskapliga förståelsen av elever i första klass från en titel 1-skola som identifieras som flytande läsare?”</p> <p>”Vilken är utvecklingstakten för användningen av att tänka högt hos elever i första klass?”</p> <p>”Vilka tänk-högt-strategier används oftast av elever i första klass?”</p>	<p>Kvantitativ.</p> <p>48 elever i årskurs 1 från Georgia.</p> <p>Grupp 1 bestod av 24 elever och var behandlingsgruppen som fick genom att integrera strategin för att tänka högt i facklitteratur. Grupp 2 utgjorde kontrollgruppen och fick naturvetenskaplig undervisning utan strategin för att tänka högt.</p> <p>DRA-2 är den bedömning som användes som för- och efterbedömning.</p> <p>Eleverna fick muntliga förståelsefrågor som följde med DRA-2-paketet. Elevernas svar spelades in av forskaren och poängsattes enligt riktlinjerna i rubriken som medföljde DRA-2-kitet.</p> <p>Det andra instrumentet var Think-Aloud Sentence Starter Form som utvecklades av forskaren och användes under genomförandet av studien. Tänk-högt-satsstartersformen består av satsstartare som kan användas för att tänka-högt om en text som läses för att förståelse ska ske.</p> <p>Det tredje instrumentet var elevobservationschecklistan som utvecklades av forskaren</p>	<p>Resultaten i studien visade att när eleverna exponerades för att tänka högt så ökade deras förståelse för innehållet, jämfört med de elever som inte fick undervisning utifrån tänka-högt.</p> <p>Eleverna som fick tänka-högt undervisning var också mer engagerade jämfört med de som inte fick denna undervisning.</p> <p>Tänka-högt strategin att ta bildpromenad användes mest av elever i första klass. Detta innebär att eleverna ställer frågor om bilderna och gör förutsägelser samt kommenterar och ställer frågor om bilder. Tänka-högt strategin som innefattar att koppla ihop bakgrundskunskaper och ny information också användes mest av eleverna i åk 1.</p>

		för att dokumentera att grupp 1 implementerade strategin för att tänka högt under studiens gång och under DRA-2 eftertestet samtidigt som den läser den vetenskapliga texten.	
The effect of augmented reality-based reading environments on retelling skills: Formative experiment.	<p>Studien syftar till att förbättra den muntliga återberättandeförmågan hos elever i tredje klass i grundskolan genom att använda läsmiljöer baserade på förstärkt verklighet.</p> <p>Studien använder sex frågor från tidigare forskare som ska hjälpa forskare att förverkliga ett pedagogiskt mål. Dessa är:</p> <p>” Vad är det pedagogiska målet med experimentet och vilken pedagogisk teori fastställer dess värde?”</p> <p>” Vad är en instruktionsinsats som har potential att uppnå det identifierade pedagogiska målet?”</p> <p>” När interventionen implementeras, vilka faktorer förstärker eller hämmar dess effektivitet att nå det pedagogiska målet?”</p> <p>” Hur kan interventionen och dess genomförande modifieras för att mer effektivt uppnå det pedagogiska målet?”</p>	<p>Blandad metod, kvantitativ och kvalitativ.</p> <p>88 elever i årskurs 3.</p> <p>Studien pågick i åtta veckor.</p> <p>Formativ experimentdesign användes i studien. n tillämpas ett interventionsprogram på individen.</p> <p>"Oral Retelling and Response Observation Form" användes för att mäta elevers muntliga förmåga att återberätta.</p> <p>I den kvalitativa delen av forskningen användes en semi strukturerat intervjuformulär som tagits fram av forskaren. Intervjuerna spelades in och data överfördes till dator.</p> <p>Kvantitativa data används för att mäta forskarens framsteg mot att fastställa en baslinje och uppnå mätbara mål.</p> <p>Kvalitativa och kvantitativa data användes i alla stadier av pre-test, interventionsprogram och post-test. Kvalitativa dataanalysmetoder användes</p>	<p>Resultatet visade att läsmiljöer som är AR-baserade förbättrade den muntliga förmågan att återberätta hos elever i tredje klass.</p> <p>När resultaten från forskningen undersöktes, observerades det att AR-baserade berättelser skapade en statistiskt signifikant skillnad i förmågan hos elever i tredje klass elevers muntliga återberättande.</p> <p>Att ha tredimensionella bilder av nästan alla karaktärer i berättelserna och stödjande berättelserna med relaterade ljud hjälpte eleverna att forma berättelserna lätt i sina sinnen.</p>

	<p>”Vilka oväntade positiva eller negativa effekter ger interventionen?”</p> <p>”Har undervisningsmiljön förändrats till följd av insatsen?”</p>	<p>för att analysera intervjuerna med eleverna.</p> <p>SPSS-programmet användes i analysen av kvantitativa data i forskningen. Upprepad ANOVA användes för att mäta utvecklingen av elevernas muntliga återberättandeförmåga för varje berättelse, och t-test användes för att bestämma skillnaden mellan pre-test och posttest poäng.</p>	
--	--	--	--

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se